

AVRUPA SOSYAL ŞARTI ; "SOSYAL HİZMETLERDEN YARARLANMA" HAKKINI KÖTÜYE KULLANMAK VE BİR HAKKI SAVUN(MA)MAK - 2

SHU Nihat Tarımeri(*)

GİRİŞ VE BÖLÜM 1

.....

BÖLÜM . II

3.SOSYAL HİZMETLERDEN YARARLANMA HAKKI İÇİN TESPİT VE BİR BAKIŞ

50. Bu arada Angosakson ve Roma/Kıta Avrupası ile sistem ve açısından iki eğitimi almış değerli Prof. Dr. İ. Tomanbay; İngilizce "social work" ,"social worker" ve Almanca "sozial arbeit","sozialarbeiter" ve de "social service(s)/sozial Dienst" şeklindeki bu terimlerin "sosyal hizmet(ler) " yerine "sosyal çalışma" şeklinde "sosyal hizmet uzmanları" nın yerine ise de "sosyal çalışmacı" şeklinde Türkçeleştirilmesi gerektiğini de kuvvetli bir şekilde hep gündeme getirmektedir. ASŞ ve 14 üncü maddedeki çeviri özelliği; Uluslararası Sosyal Hizmet ISS (**INTERNATIONAL SOCIAL SERVICE**)” ile Afganistan gibi bilgilere rağmen bu yönde önemli bir ek görevde yüklenmektedir. Bu görev ve yaklaşım bağlamında bu konuya yönelik çeşitli çalışmalardan bazılarında da görüldüğü gibi yer verilmektedir.(19) Kitap dahil yazılı yayın açısından bir verimde söz konusu olup en son çalışma ise "Adli Sosyal Hizmet" ile (20) ilgili bir çalışmaya yöneliktir. 28.Temmuz 2017 tarihinde bir zihin açılmaya yönelik bir çalışma mesleksi açıdan da görüldüğü gibi tekrarlanmıştır. (21) Bu çalışma da ise görüleceği gibi "Adli Sosyal Hizmet mi Adli Sosyal Çalışma mı ? (Forensic social services or Forensic Social Work)" başlıklı çalışmadır.

51.Bu çalışmanın ve değerlendirmenin giriş kısmında görüleceği gibi yapılan bu tespit ile sosyal hizmet(çalışma) mesleği ile önemli bir zarar söz konusudur. Herkesin sosyal hizmet denilen alandaki etkinliklerinin meslek sandıkları ve sosyal çalışmanın sahiplerinde bir hata yapıldığı da özellikle vurgulanmaktadır. Türkiye’de adli sosyal çalışmalar geliştirilmek isteniyorsa da bu kavramın sosyal hizmet(ler) yerine "sosyal çalışma" şeklinde öne çıkarılması gerektiği de akademik bir çalışma açısından açıklanmaktadır. Kavramların doğru kullanılması ve anlaşılmasında öne çıkmaktadır. İngilizce literatür bağlamında "social work" kelimesinin ise SHA ne dayalı olarak yanlış ve tarihsel bir çevirinin neden olduğu da vurgulanmaktadır.

52. Devamında ise "Üniversitelerin lisans düzeyindeki “sosyal hizmet” bölümlerini bitirenlerden “Ben sosyal hizmet uzmanıyım.” dediklerinde, çeşitli sosyal hizmet alanlarında meslekli mesleksiz birşeyler yapan ve herhangi bir sosyal hizmet bölümünde lisans öğreniminden geçmediği için sosyal hizmet kavramının doğal olarak social work olarak değil, “social service” olarak anlayan herkes, bir süre sonra rahatlıkla biz de sosyal hizmetlerin uzmanıyız;

o halde biz de sosyal hizmet uzmanıyız diye düşünmekte ve kullanmaya başlamaktadır." şeklindeki açıklama ile de günümüzde "Sosyal Çalışma Görevlisi" gibi veya ASDEP görevlisi gibi sosyal hizmetler konusunda eğitim almamış çeşitli kişilerin de yer alması sonucu bir ilişki ve neden ele alınmaktadır. "*Çünkü uzmanlık bir meslek adı değildir; olamaz."* şeklinde bir tespiti ile de "sosyal hizmetler" ve buna bağlı olarak "sosyal hizmet uzmanları" gibi bir mesleğin kesinlikle dillendirilmemesi; bunun yerine İngilizce ve Almancada olduğu gibi "sosyal çalışma" ve de "sosyal çalışmacılar" gibi mesleksel bir unvanın öne çıkması ile söz konusu olan bu yaygınlaşmanın engelleneceği yönünde bir değerlendirmede öne çıkmaktadır. Ancak sosyal hizmet uzmanlarından yola çıkarak bir uzmanlığın bir genellemeye dönüşmesi ve 2005 yılında Çocuk Koruma Kanunu'nun (3/1-e) maddesinde "sosyal çalışma görevlisi" şeklinde bir tanımlama ile ilgili bir ilişkiyi kurmak ise görüldüğü gibi zorlaşmaktadır.

53. Bu bilgilerin devamı olarak ise "*Oysa Türkiye'de lisans düzeyinde öğretim almış, İngilizce deyişle "social worker"lar, Almanca deyişle, "Sozialarbeiter"ler kendilerini sosyal hizmet(ler) uzmanı olarak tanıttıkları zaman kendilerini lisansla kazanılmış bir mesleğin ve disiplinin dışına itmiş oluyorlar ve, acısı, kendilerini mesleksizleştirmiş ve sosyal çalışma mesleğini saygınsızlaştırmış olduklarının farkına bile varmıyorlar."* derken sosyal çalışmacı mesleği yerine sosyal hizmet uzmanı gibi bir meslek unvanı ile bir saygınlık boyutu da ele alınmaktadır. Buna bağlı olarak "*Çünkü, "sosyal hizmet uzmanıyım" diyenlerin dışında kalıp da sosyal hizmet alanlarında sosyal hizmet yapanlar sessizce bir algıya ulaşmakta ve sosyal hizmeti kavram olarak doğru anladıkları için, bir süre sonra "Madem ki biz de sosyal hizmet alanında çalışıyoruz; biz de bu alanda uzmanlaşıyoruz ve demek ki biz de sosyal hizmet uzmanı olabiliyoruz diye düşünmektedirler. Ve bu düşünce yanlış olamaz. Uzmanlaşma, bilimsel anlamda değil ama, bir alanda çok çalışarak kazanılan bir sandır aynı zamanda Böylece, kendilerine sosyal hizmet uzmanıyım diyen sosyal hizmet lisansiyerleri bir bakıma mesleklerini paylaşmaya kapı açmaktadırlar. Oysa sosyal çalışma mesleğini, sadece, bu mesleği lisans düzeyinde öğrenerek diploma alanların yapabileceğine önce kendileri görebilmeli, benimsemelidir. Mesleğini başka lisans ve önlisans mezunlarıyla paylaşan kaç meslek vardır dünyada? Kutsal değerlerin ve bu arada mesleğin paylaşımı olmaz."* Dolayısı ile "sosyal hizmet(ler)"in "sosyal çalışma" yerine adlandırılması bu alanı genişletirken aynı zamanda "sosyal çalışmacı" gibi meslek ve unvanı yerine "sosyal hizmet uzmanı" gibi meslek ve ünvanın diğer alanda kullanılması içinde bir neden olduğu da vurgulanmaktadır.

54.Yapılan bu tespitler bağlamında ise görüleceği gibi İngilizce "Social Work", Almanca "Sozial Arbeit" in gibi bir alan bağlamında ve ayrı ayrı "sosyal çalışma" şeklinde bir çeviri ile meslek dahil bu yöndeki kavram kargaşasının engellenmesine yönelik değerlendirmesi bazı çelişkilere ve tutarsızlığa da neden olabilmektedir.Özellikle Almanca da "sozialarbeit" in bir disiplin alması ve bitişik olmasının yanı sıra "sozialarbeiter" gibi meslek ile ilgili bitişik olma özelliğinin ele alınmaması ayrı bir değerlendirmeyi de gerektirmektedir. Ayrıca "arbeit" ve "work" kelimesinin Türkçeye sadece "çalışma" şeklinde çevrilmek istenmesi hem Almancanın hemde İngilizcenin ruhuna ve geçmişine de aykırı olduğu gibi "hizmet" kelimesi ile oluşan birlikteliğin engellenmesi için bir durum da ortaya çıkabilmektedir.Özellikle bu değerlendirmeler bağlamında ise "*Bugün için adli sosyal hizmet kavramıyla adlandırılan disiplinler (kuramsal) ve pratik (uygulamalı) terim yanlış oturtulmuştur. Yanlış oturmanın kökeni de maalesef bugünkü Hacettepe Üniversitesi ve onun türevleri olan Ankara, Yıldırım Beyazıt, Başkent üniversitelerindeki "sosyal hizmet" bölümlerini içinden çıkararak, Türkiye'de bu alanda açılan ilk yükseköğretim kurumu Sosyal Hizmetler Akademisi ve uzantısı HÜ Sosyal Hizmetler Yüksekokuludur. Hacettepe*

Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümü ile buradan yetişme akademisyenlerin görev yaptığı Ankara, Selçuk, Başkent gibi üniversitelerin özellikle kendi içlerinde ve mezunları arasında sosyal hizmet kavramından anlaşılacak istenen onun "meslek" adı olduğudur." şeklindeki açıklama ile de adli sosyal hizmet bağlamında yapılan bir terim yanlışlığı ve "adli sosyal çalışma" şeklinde ele alınması gerektiği görüldüğü gibi tekrar vurgulanmıştır Bunun da kökeninin Anglosakson ve ABD eğitim programına dayandırılığını ve sorumlu olduğu öne çıkarırken aynı zamanda SHA eğitimi ve Almanya'da ki doktora eğitimi dahil akademik bir eğitim ve bölüm başkanlığı gibi Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümü ile ilgili kariyer ve durum ayrı bir özelliği de kazandırmaktadır.

CELİŞKİ(LER) ve TUTARLILIK

55. Sosyal hizmetler ile ilgili yaşadığımız bu sorun ile ilgili "adli sosyal hizmet" bağlamında Prof. Dr. İ. Tomanbay'ın yaklaşımını yansıtan bu durum, tespitler vede Avrupa Sosyal Şartını 14 maddesin de yapılmış olan çeviri yanlışlığı ile ilgili olarak Prof.Dr.Tekin Akilloğlu tarafından da yapılmış olan bu tespit "**sosyal hizmetlerden yararlanma hakkı**" gibi bir hakkın birlikte ve mutlaka ele alınmasını bu açıdan ayrıca gerektirmektedir(1). Bilim ve mesleksen açıdan ortak bir dil için de önemlidir..Böyle bir durum ve hak sahipleri açısından hakkın kötüye kullanılması veya kullanılmaması ; etkisizleştirilmesi ve/veya etkisizleştirilmesi de içindir. Gene alınan doktora eğitim bağlamında Almanya'daki sosyal hizmetler ile ilgili durumu da birlikte değerlendirmek bir ihtiyaç olmaktadır.. Özellikle İngilizce "social work" veya Almanca "Sozial Arbeit" 'ın Türkçeye "sosyal çalışma" yerine "sosyal hizmet(ler)" şeklinde yanlış bir çeviri yapıldığı yönünde önemli bir iddia ve "sosyal hizmet uzmanlar" şeklinde de yanlış bir unvanın düzgün bir mantık ile öne çıkarıldığı bu yazıda da görüldüğü gibi tekrarlanmıştır. Son zamanlarda gene bu konunun yeniden gündeme gelmesi ve bazı taraftarlarının söylemleri bazı süreçleri de yeniden ele almayı gerektirmektedir..

56. Bilindiği gibi 1959 da Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı ile Sosyal Hizmetler Enstitüsü gibi düzenleme sonucu kurumsal bir sosyal hizmetler ile birlikte bir profesyonelleşme bu süreç ile başlamıştır. Dört yıl süre için 1961 yılında 9 sömestri ve bir yıl staj içeren SHA, Anglosakson ve ABD eğitim programı ile de öngörülmüştür. Mesleksen bir eğitim ve özelliği ile "sosyal hizmet mütehhasısı" gibi bir ünvan ve görev bu yasa ile öngörülmüştür. Genel olarak üç yıllık mesleğe de dayalı olduğu gibi sömestr sayısı ve mesleksen bir uzmanlığın dışında zamanın ruhu ile öngörülen bu düzenleme ve uygulama ile başlayan bir dönemde başlamıştır. Ayrıca bu süreç bağlamında 24/5/1983 tarih ve 2828 sayılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu (SHÇEK) kurulmuştur. Bu ise ikinci bir dönem olup 6.4. 2011 de 633 sayılı bir kararname ile Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının kurulması bu dönemi bitirmiştir. Çocuk Esirgeme Kurumu da bu arada ortadan kalkmıştır. Sosyal Hizmet Kanunu ise aynen geçerlidir. Bu kanunda yer alan Sosyal Hizmetler tanımı ise aynen geçerlidir. İdari bir uygulamada ve yasal düzenlemelerde ise söz konusu olan "sosyal çalışma" gibi bir alan ve buna yönelik uygulamaya yönelik yasal bir düzenleme ise halen yoktur.Kamu ve idari bir hukukta dahil uygulamada "sosyal çalışma" ile ilgili bir tanım hukuksen açıdanda da olmadığı sürece hukuksen ve uygulama açısından bir karşılığı olmadığı gibi "yok" sayma noktasına kadar bir değerlendirmeyi de gerektirmektedir.Bilim ile yapılmış adlandırmalar ise sadece bir öğreti olarak kaldığı gibi oluşan bu tanım sorunu aynı zamanda bir keyfilik içinde bir katkı olmaktadır.Bu yüzden sosyal hizmetin tanımı olmasına rağmen sosyal hizmetlerin ÇKK ile 2005 yılında sona erdirildiği de gibi bir ara dönemde söz konusudur. Böyle bir süreçte özellikle Avrupa Sosyal Şartının 14 üncü maddesinde yer alan "sosyal refah

hizmetleri" şeklinde ki bu çeviri için Prof.Dr.T.Akıllıoğlu ile yapılmış olan bu tespit, değerlendirme aslında sosyal hizmetler ile dördüncü bir dönemi de başlatmıştır.Fakat farkında değiliz.Bu tespit ile en azında bilim , teknik vede hukuksal açısından ortak bir dil öne çıkmaktadır.Türkçe dışında oluşan bu ortak dil için ortada ayrı bir kargaşada yoktur.Tartışmalar ise yöntemlere yöneliktir. 2015 yılında yapılmış olan bu tespit hukuksal açıdanda bir bilgi kaynağıdır. Ancak hala bu önem ve Almanca içinde yapılan çeviri (prg.24) bağlamında da ortaya çıkan bu yanlışlık yerine "sosyal hizmetler" şeklinde çevrilmesi ve önem hem bilim hemde hukuksal açıdan artık önemli bir duruma da dönüşmektedir. Ortada sosyal hizmetlerden yararlanmaya yönelik savunuculuk, temsilcilik ve bağımsızlık bağlamında hak sahiplerine yönelik bir hak ve bu yönde sosyal hizmet yöntemlerinin gözetilip, gözetilmediği de artık bir zorunluluktur. İdari açıdan uygulanması hem bir taahhüt hemde emredicidir. Sözleşme özelliği bağlamında bu emir yerine getirilmediği ve bunun dışındaki kullanımlara olanak verilmesi gibi keyfilikler ise bir hakkın kötüye kullanımı kapsamında olmaktadır. Her açıdan yapılan bir katkı ise bir ortaklık olup sorumlulukta bu kapsamdadır.Çeviri ile ilgili bu tespit, artık hukuksal açıdan ve adalet hizmeti içinde önemli bir sorundur.Kamusal bir hizmette yer alan sağlık ve eğitim içinde tamamlayıcı bir öne çıkmakta olup sosyal hizmetlere yönelik oluşan bu çeviri yanlışlığı sonucu ortaya çıkan bu kap kara lekenin temizlenmesi ise insani bir önceliktir. Hem bilim hem hukuksal açıdan da evrensel bir normatif bir bakışı da öne çıkarmaktadır. Akademik veya teknik açıdan bir öğreti veya bir yorumun ötesinde bir değerlendirme ve sorgulama hem hak sahipleri için hemde kamu hizmeti ve yararı içinde ayrı bir önem söz konusudur.

57. Diğer taraftan yasal açıdan bir tanım ve somut bir bilgi olmamasına rağmen "sosyal çalışma görevlisi" gibi sosyal çalışmacılar/sosyal hizmet uzmanları gibi bu yönde mesleksi bir eğitim almamış ve de kendi meslekleri dışında sahip oldukları kişilerce de ayrıca yer almasının "sosyal hizmet uzmanlığı" ile ilgili olduğu iddiası ve tespit ise önemli bir iddiadır. Ancak önemli çelişkiye de neden olmaktadır. Özellikle 2005 yılında ÇKK ile yapılmış olan düzenlemeden beri sosyal hizmet yöntemlerinin uygulanmasının ve yararlanılmasının engellenmesine yönelik olduğu ise önemli bir gerçektir. Evrensel bir sosyal hizmetin sona erdirilmiş olunmasını hala fark etmek yerine sosyal hizmet bilgi ve nitelik dışında ki kişiler için benzer bir yetkinin genişletilmesinin ikinci planda kalmış olduğu bir durumda ortaya çıkmaktadır. Ortada böyle bir gerçek var iken ve sorumluluğu geçmişe yıkamak ise yaşanan bu sorunu ortadan kaldırmamaktadır.Aksine diğer yeni bir "anomi" halinin savunulduğu bir durumun ortaya çıkması söz konusu olan çelişkileri daha da arttırmaktadır.Bu iddia(lar) ,aynı zamanda zeka ve zihinleri de zorlamaktadır. Bu açıdan bilgi ile saygı ilişkisi ayrıca öne çıkmaktadır. Görüleceği gibi başta raporlama veya müdahale konusundaki bir yetki ile kamu harcamalarına yönelik sosyal hizmet yöntemlerin uygulanması yerine ise hem siyasi hemde idari bir keyfilik söz konusudur.Bu bile sosyal hizmetlerin bittiği bir yerdir. Yerine ise hayırseverliğin,yardımseverliğin bir post modern hali olup "sosyal çalışma" gibi somut bir "tanım" ve uygulama alanı belli olmadan daha da geliştirilmesi böyle bir zemin ile de halen sağlanmaktadır. 5395 sayılı ÇKK; aslında -Çocuk Koruma(ma) Kanunu- söz konusu olan bu garabet tanım ile de bilindiği gibi başlamıştır. Sosyal hizmetlere yönelik yararlanma yerine sosyal çalışmaya yönelik bir yararlanma içinde psikolojik danışmanlık ve rehberlik, psikoloji, sosyoloji, çocuk gelişimi, öğretmenlik, aile ve tüketici bilimleri ve sosyal hizmet alanlarında eğitim veren kurumlardan mezun meslek mensuplardan böylece bahsedilerek 2012 de bu keyfilik daha da geliştirilmiştir. Aynı zamanda ÇKK nun 33-35 inci madde bağlamında söz konusu olan sosyal inceleme raporu gibi sosyal hizmet yöntemlerinin temel bir parçası olan bu raporlama yetkisi sosyal hizmet alanı dışındaki kişiler içinde benzer bir yetki böylece söz

konusu olmuştur. Ayrıca kendi bilgi ve nitelikleri dışındaki kişiler için böyle bir yetkinliğe yönelik bu yönetmelik ile de çocuklar için aranan bir ceza sorumluluğu Türk Ceza Kanunu'nun 31 inci maddesi ile ilişkilendirilmiştir. En azından bir asır öncesi bir yaklaşımda birlikte öne çıkmıştır. Sosyal araştırma/incelemenin engellenmesi için ise 16-18 yaşındaki gençler için bir raporlama yönetmelik ile kapsam dışında olması sağlanmıştır. Diğer 12-15 yaş grubu için bir hala yetişkin dışında olması yönetmelikle daha zorlaşmış ve korumasıda ortadan kaldırılmıştır. Çocuk ağır ceza mahkemeleri ile de böyle bir bir uygunluk sosyal hizmetler açısından öne çıkmaktadır. Böylece adalet hizmetinin tamamlayıcı bir unsuru hukukçular ile oluşan birlikteliği ile de engellenmektedir. Adil bir adalet hizmetide böylece yeterli kılınmaktadır. Önemli bir sosyal hizmetlerden yararlanma için Afganistan'da bile aranan bir uygunluk yerine söz konusu olan bu düzenlemeler sosyal hizmetler ile de uzaklaşmanın önemli bir noktası olmuştur. Sosyal hizmetler gibi bir bilimide boşaltmaya yönelik bu madde ile ilgili yapılan düzenleme teknik ve amaç açıdan da başarılı bir beceri(!) örneğidir. Diğer bir deyimle teknik açıdan ayıptır aynı zamanda hukuka da bilime de aykırıdır. Fakat bilim ve teknik açıdandan yapılan katkı ve ortaklık diğer önemli bir gerçektir. Özellikle TC. Anayasa'sının 90. maddesi ve ASŞ 14 üncü madde, Çocuk Hakları Sözleşmesi ve de iç hukukun bir parçası olan Pekin Kurallarında yer verilen "*Küçük ve önemsiz suçların dışında kalan bütün davalarda, yetkili makamca vereceği kararın adil olmasını sağlamak üzere çocuğun suçu işlemeden önceki yaşam koşulları hakkında ve suçu hangi şartlar altında işlediği hususunda, nihai hükümden önce doğru bir araştırma yapılmalıdır.*" şeklindeki "sosyal araştırma" başlıklı 16 ıncı maddeye rağmen bir beceri (?) ve destek ve yardım söz konusudur. Ceza sorumluluğu ile bir ilişkilendirme ile de çocukların haklarına ulaşımında böylece engellenmektedir. Ayrıca, "sosyal çalışma görevlisi" yerine "sosyal hizmet görevlisi" denilmiş olsaydı aranan bir uygunluk ve sosyal hizmetler ile ilgili hala bir tanımın hukuksal açıdan sorun olacağı ise açıktır. Tanımı şimdiye kadar yapılmamış bir alan ve bir "torba" görevlendirme bu yüzden ayrı ve önemli bir beceridir(?!) ASŞ ve 14. madde dahil Çocuk Hakları Sözleşmesi gibi hukuksal bir belgeye yönelik yapılan bilinçli ve/veya bilinçli olmayacak şekilde ki çeviri yanlışlıkları da ayrı bir fırsatçılığı öne çıkarmaktadır. Bilim, teknik ve hukuk açısından ise bir uygunluk ve ortaklık ise hala aranmamaktadır. Sosyal hizmet yöntemleri gibi bu yönde bir yetkinlik görmezden gelinmektedir. Bu beceri (!) ile birlikte özellikle de sosyologların sahip oldukları bilgi ve niteliğe rağmen bu kapsamda yer alması bilimden uzaklaşma açısından büyük rezilliğin/sefilliğin en alt düzeye itilmesine ayrıca nedendir. Sosyal hizmet yöntemleri konusunda bir eğitim ve yetkinliğe sahip olmadan benzer bir yetkinliğe sahip olmak ile oluşan bir yetki aşımı sonucu haksız bir yararlanma veya fırsatçılık söz konusudur. Ayrıca Türk Dil kurumunda "*Kendi bilgi ve niteliklerini veya mallarını överek karşısındakini kandıran, dolandıran kimse*"ye "ŞARLATAN" olarak adlandırılmaktadır. Böyle bir adlandırma ile birlikte böyle bir hakkın kötüye kullanılması ve etkisizleştirmeye ek olarak psikolojik danışmanlık ve rehberlik mezunları gibi kişilerin kendilerini "pedagog" olarak zannetmelerinin söz konusu olması diğer meslek sahibi kişiler dahil diğer bir rezilliğin /sefilliğin ve hak ihlalinin de ayrı bir nedeni olmaktadır. Böylece sosyal hizmetler ve yararlanma ile ilgili aranan bir hak ve bu yönde bir uygunluğun başta ve özellikle aranmaması ve bunun yerine ise akademik ve teknik dahil bir dil ve çeviri yanlışlığı ile oluşturulmak istenen bir kargaşa önemli bir araçta olmuştur. "Hot dog" benzeri bir çeviri ile de örneğin "sosyal çalışma" ve "sosyal hizmet" ile mesleksel açıdan da oluşturulan bu kargaşalar , bu yönde ki meşrulaştırmada somut örneklerden biri de olmaktadır. Halbuki benzerdir. Gayette açıktır. Sosyal hizmetlerden yararlanma ve de talepten hiç bir şekilde söz edilmenin engellenmesi ve sadece sosyal çalışma teriminin öne çıkarılması ise bu ve buna

bağlı katkı ve yararlanmalar ise kamu zararı dahil diğer önemli bir etken de bu şekilde açıkça öne çıkmaktadır..

58. Ayrıca bu çalışmanın 20 ve 38 inci paragraflarının yanı sıra hem Almanca sözlük hem de İngilizce sözlüklerde yer alan bilgiler birlikte ele alındığında ise İngilizce de ki "work" kelimesinin "werk" gibi bir Almanca kökenli olması, dönüşmesi ve de Almanca daki "work/arbeit/çalışma/hizmet"in de benzer bir birlikteliğin böylece öne çıktığı açıktır. "Çalışma" dışında "görev" de dahil geniş bir adlandırmada söz konusudur. "Hizmet" yerine ise böyle bir hedef bağlamında "çalışma" kelimesinin tek seçenek olmasının gerçekçi ve tutarlı olmadığı gibi bu yöndeki ısrarı anlamakta mümkün değildir. Bu yüzden 1959 da yapılan yasal düzenleme de sosyal hizmetler ve "mütehassıs" kelimesi sözlüklerde yer alan bilgiler bağlamında bu terim ve ünvanların doğru olduğu da aslında doğrulamaktadır. Almanca ve İngilizce açısından da süreç, zamanın ruhu değerlendirildiğinde doğru bir çeviri söz konusudur. Türkçeye de gayet uygundur. Gene örneğin Fransa da ve Fransızca "assistance sociale" sosyal hizmetler ile de ilgili olup bu "yardım/assistance" da bu açıdan ayrıca ve birlikte ele almayı gerekmektedir. Buna ek olarak Almanya'da "sozialarbeiter" ve "sozialpädagog/-pädagogin" şeklindeki sosyal hizmetler gibi aynı alana yönelik benzer bir yetkinin farklı mesleklerce adlandırması sosyal hizmet ve yöntemlerinin uygulamasına engel değildir.

60. Sosyal hizmetler ile ilgili uygulamaya yönelik oluşturulan bu çeviri yanlışlığı ve kargaşa asıl Avrupa Sosyal Şartı'nın 14 üncü maddesi ile daha da önemlidir. Prof. Dr. T. Akıllıoğlu'nun sadece İngilizce değil Fransızca ile birlikte ele alınması bu yanlışlığın belirlenmesinde temel bir unsur olmuştur.. Bu sözleşmedeki orijinal iki resmi dil özelliği ve buna bağlı olarak İtalyanca ve İspanyolca'yı birlikte karşılaştırma bu hukuksal belge açısından da belirleyicidir. Buna ek olarak Almanca metinde yer alan ASS'nın 14 .maddesindeki "*Jedermann hat das Recht, soziale Dienste in Anspruch zu nehmen.*" Fransızca ve dolayısı ile İngilizceye de uygundur. Diğerleri ile de benzerdir. Ortak bir dil söz konusu iken "sosyal refah hizmetleri" gibi Türkçeye de artık çevrilemez. Ancak görmezden gelme veya sorgulanması gereken bir "neden" de olmalıdır. Bu aynı zamanda "sosyal çalışma" ve "sosyal hizmet" açısından oluşturulmak istenen kargaşa ve hakkın kötüye kullanımı dahil bu ihlalinde ortadan kaldırması için de artık önemli bir önceliktir. Fakat ortaya çıkan böyle bir anomi durumu, bu ezberden, papağanlaşmaktan kopabilmekte ayrıca oldukça zordur. Kişisel dahil bir direnç noktası ile bir öğretinin devamı da istenecektir.

61. Ayrıca bilindiği gibi Berlin hem Federal Almanya Devletinin başkentidir; hemde eyalettir. Bilim ve uygulama açısından karşılaştırma içinde temel örneklerden birisidir. Siyasi ve idari yönetim bağlamında ise bakanlıklar "Senat" başlığı altında ele alınmaktadır. Web sayfasında görüleceği (23) gibi Adaleti de içeren "Senat" ile ilgili olarak ayrıca "Sozial Dienste der Justiz" başlığı altında yetişkinlere yönelik denetimli serbestlik, gözetim, adli yardım gibi adalet hizmetine yönelik "Adli Sosyal Hizmetler"e de yer verilmektedir. Bir adalet hizmetinde sosyal hizmetlerden yararlanmaya yönelik yöntemler dahil verilmesi gereken bir hizmet öne çıkmaktadır. Görüleceği gibi "Sozial Arbeit/Hizmet-Çalışma"dan bahsedilmemektedir.. Gençler ile ilgili Gençlik Dairesi gibi bir yapılanma ile de kamusal bir sosyal hizmetler yapılanması ve uygulamanın da ayrı bir temel ayağıdır. 1923 den beri söz konusudur. Yetişkinler ile ilgili bu uygulama ise 1965 den sonra görüldüğü gibi başlamıştır. Yetişkinlere yönelik "Bewährungshilfe" gibi deneme ve gözetim bağlamında öngörülen bu uygulamada bu yapının içinde yer almaktadır."Sosyal hizmet uzmanları/sosyal

çalışmacılar/sozialarbeiter /sozialpaedagog" gibi sosyal hizmet konusunda eğitim almış kişiler tarafından yürütülmektedir. ASS'da yer verilen 14 üncü maddedeki sosyal hizmetler yararlanma hakkı da aynı zamanda karşılanmaktadır.Evrensel bir ortak dilinde bir yansımasıdır. Türkiye de sosyal hizmetler konusunda eğitim almış kişiler dışında ise "denetimli serbestlik" gibi benzer bir uygulamaya yönelik sosyolog, psikolog, öğretmen gibi kişilerin de benzer yetkiye sahip olduğu uygulama ise hala o noktaya gelinmediğini de göstermektedir. Evrensel bir ortaklık özelliğide böyle bir "anomi" için hala aranmamaktadır.Bu bilgi ve durum hem adalet hemde sosyal hizmetlerden yararlanma ve talepler ile ilgili bir uygunluk ve ortaklık içinde aranılması gereken bir durumdur. Aynı zamanda sosyal hizmetler açısından aranılan bir uygunluk ve dolayısı ile karşılaştırma da gerekmektedir. ASS da yer verilen 14üncü madde ile birlikte hukuk ve adalet hizmeti açısından da ayrı bir uygunluk, bir emirdir. Adalet gibi bir hizmetin nitelik ve özelliği içinde temel bir gösterge noktasıdır. Sosyal hizmetler ile hukuk arasında bir bilim ve teknik bir birlikteliğini de zorunlu kılmaktadır. Sistem bağlamında da Almanya ile ilgili bir uygunluk,ortaklık ve karşılaştırma göstergesi de olup medeni/yurttaş ve ceza hukuku açısından söz konusu uyarlamalar ve yaklaşımların ele alınmasını gerekmektedir. Fakat normatif açıdan bir sistem ve yöntemler için uygunluğun özellikle ve öncelikle aranması yerine Anglosakson yaklaşımındaki bazı uygulamaları ele alarak kaçışlar ve sapmalar ve de dil çevirisi ile de oluşan bu kargaşa/lar,yönlendirmeler daha da fazla derinleşmektedir.

62. Berlin'deki "Adli Sosyal Hizmetler" ile ilgili bu uygulamada sosyal hizmetler ile ilgili bu hakkın yetişkinlere yönelik tamamlayıcı unsurları arasında ayrıca "Täter-Opfer-Ausgleich" gibi "fail, kurban/mağdur ve uzlaşma " gibi yetişkinlere yönelik uygulamaya da görüldüğü gibi yer verilmektedir. Türkiye'de ise Mağdur Hakları ile ilgili en son bir yasa taslağı bilindiği gibi geçenlerde yayınlanmıştır. Taslağa bakıldığında ise örneğin " *Daire Başkanlığı ile müdürlükler bünyesinde psikolog, pedagog ve sosyal çalışmacı kadrosunda çalışan görevlilerinin* " Adli Destek Uzmanı" gibi bir görevlendirme ve de karşılığı olmayan bir uzmanlık gibi absürd bir uygulama öne çıkabilmektedir. Bir adalet hizmetin sosyal hizmetlerden yararlanma ile ilgili bu boyutun hala o noktaya gelinmediğini de yansıtmaktadır.Evrensel bir uygunluk yerine oluşan bu "anomi" hali aynı zamanda hakkın kötüye kullanmak için olup bir hak olan sosyal hizmetlerin etkisizleştirilmesine de yöneliktir. Gene pedagoji ile ilgili bir eğitim bilimi olmamasına rağmen böyle bir "pedagog"tan bahsedilmiş olunması adalet ve sosyal hizmetler ile ilgili bir uzaklaşmayı da somut bir şekilde göstermektedir. Özellikle de sosyal hizmetlerin bir parçası olan "sosyal pedagog" gibi bir disiplin ve meslek ile sosyal hizmet ile benzerliğin hala anlamak istenmemesi bir bilim yerine sadece bir cehaletinde ötesine taşınmaya yöneliktir. Şarlatanlık dahil bir fırsatçılıkta söz konusudur. ASS'nın 14 maddesinde söz konusu olan yararlanma ile birlikte bir uygunluk yerine hakkın kötüye kullanım ve etkisizleştirme için bu özgünlükler ve keyfilikler bir beceri ile de bu taslak düzenlemeye yansımaktadır. Bu aynı zamanda sosyal hizmetler ve hukuk ile ilgili bir bilgi düzeyinide yansıtmaktadır.En azından yetişkinler ile ilgili olarak yetmiş senelik bir fark ve uzaklaşma, gençler ile ilgili olarak daha da fazladır. Bir asırdan beri o noktaya gelinmemesinden dolayı her hangi bir rahatsızlıkta söz konusu değildir..Bu yönde bilgi ve uygulama konusunda bir uygunluk aranmak için Almanya'ya gitmenin de sadece gezi boyutunda kalması bu taslağın ayrı bir yansımasıdır. Aynı zamanda mahcubiyet dahil bilgi ve saygı eksikliği içinde önemli ve ayrı bir somut örnektir. Özellikle evrensel bir hak olan sosyal hizmetlerden yararlanma ve talep gibi bir hakkın hala uygun görülmediği de ikrar ve itiraf edilmekte olup bu engellenmeye yönelik en azından bir mahcubiyet yerine toplumu kandırmak/yutturmak konusunda hala yorulmadıkları da bu arada anlaşılmaktadır. Ayrıca bir

adalet hizmetinde arabuluculuk veya uzlaşmanın sosyal hizmetler yönteminde bir parçası olması ve Türkiye de sadece hukukçularla mümkün kılınması da sosyal hizmetler açısından ayrı bir ayıbın ötesindedir. ASŞ 14üncü maddesi ile söz konu olan bir hakkında kötüye kullanmasına yönelik olup adaletin sadece hukukçulara terk edilmemesi gerekliliğini de doğrulamaktadır. Tabi ki bu durum sosyal hizmetler ile ilgili bir bilgi düzeyi ile de ilişkilidir. Bilim ve bilginin boşaltılıp onun yerine doldurulması için bir zeminin de böylece sağlanması ayrı ve önemli bir gerçektir.

63. Gene Prof. Dr. İ. Tomanbay'ın Almanya'daki değerli deneyimi ve bu yönde ayrı bir örnek olması bağlamında Almanya'daki Adli Sosyal Hizmetler ile ilgili diğer bir örnek ise Sachsen-Anhalt Eyaleti için de geçerlidir. Web sayfasında yer alan bilgiye göre de Adalet Bakanlığında ayrı bir şekilde "**Sozialer Dienst der Justiz**" başlığı altında Berline benzer bir yapıda söz konusudur. Almanca bu birimin de "Adli sosyal hizmetler" şeklinde Türkçeye çevrilmesi gerekmektedir. Hem Türkçe hem Almanca terimleri ise "Social service of justice" veya "Forensic Social Work" yerine "Forensic social services" şeklinde İngilizceye çevrilmesi de gerekmektedir. Bu web sayfasında ayrıca mağdur/kurban dahil uygulamalar dahil diğer benzer uygulamalar ve bilgilere ulaşılmakta mümkündür. Geziye bile gerek yoktur. Yeter ki anlamak ve içtenlik yeterlidir. Bu uygulamaya yönelik çeşitli bilgilere internet ortamında kolayca ulaşmak sosyal hizmetler ile ilgili akademik eğitim programları içinde geçerlidir. Görüleceği gibi "Soziale Dienste in der Justiz" başlığı altında çeşitli programlara ve yararlanmalara da ulaşmak oldukça kolaydır.

64. Ayrıca bilindiği gibi SHU Nihat Tarimeri tarafından SABEV Yayınları (21) Aralık 2008 de yayımlanmış olan "Çocuk Koruma(ma) Kanunu-2" başlıklı kitabın 406- 412 sayfasında da bu sözleşme görüldüğü gibi ayrıca ele alınmıştır. Almanca metin ile yapılmış bir karşılaştırma ile de 14 üncü madde de gerçeğe aykırı bir çevirinin söz konusu olduğu 410. sayfada ayrıca yer almaktadır. "Sosyal refah hizmetleri" yerine sosyal hizmetlerden yararlanma hakkı şeklinde ele alınmasının gerektiği de açık bir şekilde yansıtılmıştır. Bu bilgi ve yayınevinin özelliği bağlamında bir "neden" sorusu ile bu bilgi tekrar değerlendirilmiş olunsaydı bu çeviri yanlışının engellenmesi içinde bir öncülük söz konusu olabilirdi. Aksine bir görmezden gelmek bu yöndeki sorumluluğu aslında ortadan kaldıramadığı gibi bu yönde tek bakışa dayalı bir çeviri yanlışlığı konusundaki ısrar ve neden bu sorumluluğu daha da arttırmaktadır. Buna ek olarak meleklerin kanatları gibi benzer tartışmalar ve çalışmalar ile geçiştirmeler, mazeretler ve/veya bilim açısından bir esnaflaşma, memurlaşma konusunda bir araç ve tercih için de maalesef bir örneklerden biri de olabilmektedir. Evrensel bir hak olan sosyal hizmetlerin başta hak ve yöntemlerinin gözetilmemesi ile oluşan bu boşluğun ve eksikliği boşaltılması ise uygulamalı bilim olmayan sosyoloji bilimi dahil diğer temel bilim ve uygulamalar içinde bir fırsat ve yararlanma alanına dönüşmesi başta Afganistan'ın ötesine taşınan bir özellik içinde ayrı ve önemli bir örnektir. Evrensel bilim, bilgi ve saygıdaki eksiklikler ikinci plana ötelendiği gibi bir uzaklaşma ve hakkın kötüye kullanımı böylece öne çıkabilmektedir.

65. Bu bilgiler bağlamında görüleceği gibi sosyal hizmetler ve yöntemler ile birlikte bir yararlanma açısından hem hukuksal hemde bu yönde oluşan "anomi" durum; akademik ve teknik bir zemin ile oluşan bu hakkın kötüye yönelik kullanımı ve ihlale rağmen 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu sosyal hizmet uygulamalarını hala belirlemektedir. Özellikle de sosyal hizmet ile ilgili bir felsefe ve uygulama konusunda evrensel açıdan bir noktaya gelmiş olup ASŞ'nın 14.üncü maddesi ile söz konusu olan hak ve yöntemlere rağmen "Sosyal

Çalışma Görevlisi" gibi garabet bir tanımlanma ve görevlendirme ile sulandırılması vede uygulanmanın 2005 yılından beri yansımaları da temel bir sorun kaynağına dönüşmüştür. Böyle bir kara leke hem hukuksal açıdan hemde bilimsel açıdan böyle bir zemin, ortaklık vede uygulama aslında böylece ve birlikteliği de içermektedir. Ancak kırk kez yapılan tekrarlar ile oluşan ve kutsanan ezberlerin akademik dünyası açısından başta ve öncelikle korunmak istenmemesi ve teknik açıdan da görmezden gelmeler, yutturmalar sosyal hizmetler ile ilgili bir düzeyin de dip noktasının itilmesine nedendir. Sosyal hizmetlerden ve yararlanma açısından ortaya çıkan bu "anomi" ve bu kapkara leke özellikle akademik dünyası ile de öncelikle ilgilidir. Bilim ve hukuksal açıdan bir kaynak olmak istenmesi ve uygulamayı da belirleyen bir unsura dönüşmesi nedeni ile sosyal hizmet eğitiminde yer alan sosyal hizmet mevzuat ile ilgili boyutun da bu açıdan ve ayrıca ele alınması bir uygunluk ve tutarlılık açısından da gerekmektedir.

5. SOSYAL HİZMET MEVZUATI

66. Türkiye’de Anglosakson yaklaşımı ve ABD’ye dayalı 1961 yılında SHA ile başlayan sosyal hizmet eğitimindeki bu süreçte 2000’li yıllar ile birlikte sosyal hizmet eğitimini veren bölüm sayısı da artmaya başlamıştır. 2016 yılı itibariyle de üçü açık olmak üzere 42 üniversitede sosyal hizmet bölümü de açılmıştır. Böyle akademik bir eğitim söz konusu iken ASS'nın 14üncü maddesinde söz konusu olan "sosyal hizmetler" yerine "sosyal refah hizmetleri" şeklindeki bu gerçeğe aykırı çeviri hem sosyal hizmetlerini hemde uygulamayı da açıkça belirlemiştir. Özellikle de 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununun tanımlar arasında yer alan "Sosyal Çalışma Görevlisi" (3/1-e) şeklindeki tanımlama sonucu oluşan kavramsal kargaşalar ve uygulamalar daha da derinleştirmiştir. Akademik ve teknik katkı, yardımlar ile de bu yönde bir meşrulaştırma bu derinliği daha da karmaşık hale getirmektedir. Bu arada sosyal hizmetler ile ilgili “Uluslararası Sosyal Hizmet ISS (INTERNATIONAL SOCIAL SERVICE)” gibi kurumsal bir yapı ve sosyal inceleme raporu bağlamında aranılan nitelik ve özelliklerin yanı sıra Afganistan gibi bir ülkedeki bilgilere rağmen katkı ve meşrulaştırmalar bu karmaşıklığı daha da zorlaştırmıştır. Uygulama dahil bu açıdan söz konusu olan akademik bir eğitimin ise bir uygunluk/tutarlılık arandığında ise "Sosyal Hizmet Mevzuatı" ders programı arasında ayrıca yer almaktadır. Bilim açısından bir ortaklık ve uygunluğunun aynasıdır. Ders programları ise görüldüğü gibi yöntemler bağlamında mesleksi uygulamalar içindir. Sosyal hizmeti belirleyen felsefenin yanı sıra temel /teoriye dayalı dersler ile birlikte çeşitli yöntemlerden de dolayısı ile bahsedilmektedir. Staj ise bir uygulama ve yetkinlik içindir. Bu yüzden mesleksi bir yatkınlık aranmayı gerekmektedir. Kediye sevmeyenin veya saygı duymayanın veteriner olmaması gibidir. En azında insanlığa dayalı bir felsefe ve bilime dayalı bir saygı bağlamında bu konuda yatkın olmayan kişilerin ise meslek olması hak sahibi bir insan içinde ayrı bir tehdit ve tehlike boyuta dönüşebilmektedir. Böyle bir önem bağlamında sosyal hizmet konusunda öncü olan Hacettepe Üniversitesindeki Sosyal Hizmet Bölümünde yer alan ders programları sonucu böyle bir lisans eğitimi sonucunda da sosyal hizmet ile ilgili mesleğin uygulanması da mümkündür. Yer verilen bu bilgiler bağlamında ise lisans programı bir bütünlük arz etmekte olup sosyal hizmet lisans programı ile ilgili bilgilere ulaşmada mümkündür.(25) Yansıyan bilgiler bağlamında bir disiplin ve meslek olan sosyal hizmet, insanlar ve çevreleri arasındaki birçok karmaşık hareketliliği incelemesini öne çıkarmaktadır. Sosyal hizmetin amacı ise her insanın potansiyelini tam olarak geliştirmesini, yaşamını zenginleştirmesini sağlamak ve işlev bozukluğunu önlemektir şeklinde de açıklanmaktadır. Sosyal hizmet mesleği ise sorun çözmeye ve değişime odaklandığı vurgulanmaktadır. Buna bağlı olarak sosyal hizmet

uzmanları toplumdaki ve hizmet verdikleri bireylerin, ailelerin ve toplulukların yaşamlarındaki değişim temsilcileri oldukları iddia edilmektedir. Buna bağlı olarak " Sosyal hizmet birbiriyle ilişkili bir değerler, kuram ve uygulama sistemidir. Sosyal hizmetin değerleri, mesleğin ulusal ve uluslararası ahlak kurallarını temsil etmektedir. Müfredat programında ise kuramsal ve uygulamalı dersler bu bağlamda yer almaktadır. Kuramsal dersler konferans, grup tartışmaları, rol oynama, örnek vaka analizleri gibi çağdaş yöntemlerle verildiği de açıklanmaktadır. Uygulamalı derslerde ise, öğrencilerin öğrendikleri kuramsal bilgileri uygulamaya aktararak mesleki beceri ve davranış kazanmaları sağlanır. Sosyal hizmet mesleğinin yöntemleri olan sosyal kişisel çalışma, sosyal grup çalışması, toplumla çalışma ve sosyal hizmet yönetimi yöntemlerinde, öğrenciler yurt içinde ve yurt dışında çeşitli sosyal hizmet kurumlarına yerleştirilerek, eğitsel yöneticilerin denetimi altında uygulama yaparlar. Uygulamalı araştırma dersleri ise küçük gruplar halinde bir eğitsel yöneticinin denetiminde yapılır ve öğrenciler sosyal sorunlar ve sosyal hizmetler konularında bilimsel bilgi üretme deneyimi kazanırlar" denilmektedir. Aynı bölüme sahip diğer üniversitelerde de aynı kapsamda eğitim verildiği veya hedeflendiği de iddia edilmektedir. Böyle bir lisans programında aynı zamanda belirli beceriler elde edilmesinde yöneliktir. Buna bağlı olarak ise "Sosyal hizmet uzmanları bireysel ve toplumsal sorunların keşiştiği tüm alanlarda çalışmakta; bu sorunların çözümü için profesyonel yardıma gereksinim olan her yerde işlev görmektedir. Sosyal hizmet uygulamasının odağı ve kapsamının genişliğine bağlı olarak sosyal hizmet uzmanının sahip olması gereken beceri repertuarı da oldukça geniştir. Müracaatçıların tümüne yönelik temel (ortak) becerilerin yanı sıra müracaatçıların her bir düzeyi için farklı beceriler edinilmesi gerekir. " şeklinde bir beceride öne çıkmaktadır. Özellikle sosyal hizmet uygulamalarını yansıtan çalışmalardan biri olup "sosyal hizmet mevzuatı" uygulamayı da belirleyen somut bir yazılı kaynak ise bu arada bulunmamaktadır. Halen 39 üniversitesinde de yoktur. Bu örgün eğitim dışında ise iki açık ve bir uzaktan eğitimde yer almaktadır.

Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi

67. Bu yöndeki bilgiler ele alındığında ise ancak Anadolu Üniversitesi ve Atatürk Üniversitesinde yer olan Sosyal Hizmet ile ilgili programa yönelik "Sosyal Hizmet Mevzuatı" başlıklı ders programına ulaşmak mümkündür.(26) Böyle bir açık öğretim modeli ise uzaktan bir eğitim modeli olup sosyal hizmet eğitimi modeli şeklinde de verilmektedir. Örgün bir eğitim ile bağlantısı kurulmadanda örneğin 2016-17 dönemindeki kontenjan sayısı (2050) dir. Materyal ücreti dahil Sosyal Hizmet için 900 TL ve sosyoloji ve işletme için de 290 TL gibi bir ücret dönemler için ödenmektedir. Ancak öğrenciler için gerekli olan süperviyon desteği sunulmamaktadır. Son derece yetersiz koşullarda ve sürelerle alan uygulaması da yapılmaktadır. Uluslararası standartlardan uzak bir eğitim bağlamında söz konusu olan T.C. ANADOLU ÜNİVERSİTESİ YAYINI NO: 2874 ve AÇIKÖĞRETİM FAKÜLTESİ YAYINI NO: 1831 sayılı "Sosyal Hizmet Mevzuatı" başlıklı bir yayında söz konusudur.(27) Editörler ise Prof. Dr. İlhan TOMANBAY, Doç. Dr. Abdurrahman İlhan ORAL'dır. Yazarları ; Prof. Dr. İlhan TOMANBAY (Ünite 1) Dr. Reyhan ATASU TOPÇUOĞLU (Ünite 2) Dr.ERCÜMENT ERBAY (Ünite 3) Doç. Dr. Tarık TUNCAY (Ünite 4, 5) Doç. Dr. Özlem CANKURTARAN ÖNTAŞ (Ünite 6) Aziz ŞEKER (Ünite 7) Dr. Emrah AKBAŞ (Ünite 8)dir. 2013 yılı ve editör dahil yazarların çoğunluğu Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümündeki değerli akademik üyelerdendir. Örgün bir eğitimindeki ders programını da aynı zamanda yansıtmaktadır. Bu yönde bir ortaklık öne çıkmaktadır.

68. Eskişehir, Ocak 2013te 20 000 adet kitap basılmıştır. Sosyal hizmet biliminin hem de uygulamanın da bir değerlendirme noktasıdır. Editörler tarafından kaleme alınan önsözündeki bazı bilgilerde "Sosyal hizmet mevzuatı, yaygın bir alanda çalışan bir mesleğin, sosyal çalışmanın, ve kardeş diğer sosyal mesleklerin yaygın bir alanda durmasız süren bir etkinlikler bütünlüğünün mevzuatıdır. Sosyal Hizmet Mevzuatı kitabı da bu yaygın alanda çalışan herkesi ilgilendiren ve birçok çalışma alanında yapılan toplumsal ve mesleki etkinliklerin düzenli ve verimli olmasını sağlayan tüzel, hukuksal düzenlemelerin ancak bir özetinin verildiği bir kitaptır." şeklinde ön lisans eğitime yönelik bir çalışma söz konusudur. "Mevzuatı bilmek mesleğini daha iyi uygulamak demektir. Mevzuatı bilmeden yapılan mesleki çalışmaların kalıcı ve etkin olması beklenemez. Belki tekil çalışmalarda başarı sağlandığı düşünülebilir. Ancak bu başarı sürekli, yaygın ve kalıcı olamaz. Meslekte başarı disiplinli bir etkinlikler ortaklığının yaratılmasıyla sağlanır. Disiplin de sadece bilimsel bir kavram değildir. Disiplin aynı zamanda o bilimsel bilgilerin yaygın bir düzenlilik içinde uygulamaya aktarılmasıdır. Bu disiplini de mevzuat sağlar." şeklindedir.

69. Sosyal hizmete yönelik önem ve yaklaşım bu önsöze yansıtılırken bu çalışmanın "Önce Genel Giriş Temel Kavramlar" bölümdeki "Giriş"te ise "Sosyal hizmet, Sosyal Hizmete Giriş ve Sosyal Hizmet Kuruluşları adlı kitaplarınızda da okuduğunuz üzere İngilizce social service teriminin karşılığıdır. Social bildiğiniz gibi sosyal'in; service servis'in İngilizcesidir ve servis hizmet ile aynı anlamdadır. İngilizce'de bir de social work terimi vardır. Work çalışma, iş olduğuna göre bunun Türkçe karşılığı da sosyal çalışmadır. Social work her ne kadar sosyal çalışma ise de Türkiye'de uzun zamandır social work terimine karşılık olarak sosyal hizmet de denmektedir. Burada işler karışmaktadır, ama siz böyle bir karışıklığın olduğunu bilerseniz doğruyu düşünmekte zorluk çekmezsiniz. Demek ki, sosyal hizmet dendiğinde social work de anlaşılabilirmiş, ancak bu terimin tam karşılığı social service imiş. Diğer kitaplarınızdan bildiğiniz gibi social work İngilizce'de bir mesleğin adını anlatır; social service ya da bunun çoğulu olan social services de sosyal hizmet ya da sosyal hizmetler olarak belirtildiğinde sosyal çalışma mesleğinin (social work) çalıştığı alanları, hizmet alanlarını anlatır. Bunlar nelerdi? Sosyal Hizmete Giriş kitabınızın ilk ünitesine bakarak bunları anımsayabilirsiniz. Öyleyse biz bu kitapta sosyal hizmet mevzuatı dendiğinde hem mesleğine (social work) hem bu mesleğin ilgilendiği alanlara ait (social services) mevzuatı anlayabiliriz. İkisi de aslında birbirlerinden çok da ayrı şeyler değildir.(sf/3)" şeklinde Prof. Dr. İ. Tomanbay tarafından da bir değerlendirme öne çıkarılmıştır. Bu değerlendirme ve yaklaşım aynı zamanda bir bilim açısından ortak bir değerlendirme noktası da olabilmektedir.

70. Bu çalışmada "Toplumsal Düzen Kuralları" Bölümün de ise ayrıca "..Sonuçta bunlar da uluslararası düzeyde yazılı hukuk kurallarıdır ve uyulmaları istenir. Uluslararası sözleşmeler bir ülke tarafından kabul edildiği taktirde kendi daha önceki mevzuatıyla farklılık ortaya çıktığı zaman uluslararası mevzuat geçerli olur. T.C. Anayasası bu durumu şu cümlelerle ifade eder: "Usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası antlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda milletlerarası antlaşma hükümleri esas alınır." (T.C. Anayasası, Md. 90.) Avrupa Birliğine üye ülkeleri genel ve tek bir hukuksal çatı altında toplamak için 2004 yılında İtalya'nın başkenti Roma'da yapılan bir uluslararası antlaşma gereğince AB Anayasası hazırlanmıştır. Bu anayasanın geçerliği tüm AB üyesi ülkelerin bu anayasanın hükümlerini kabul etmeleriyle, yani bu anayasayı kendi ülkelerinde onaylamalarıyla olanaklıdır. AB anayasası AB'ye üye ülkelerden Fransa ve Hollanda tarafından halk oylaması ile red edilince ve diğer kimi ülkelerde bu nedenle halk oylamasına sunulamayınca bu anayasanın kabulü

mümkün olamamıştır. Ortak bir devletler birliğinin ortak bir anayasası henüz gerçekleştirilememiştir." şeklindedir. Anayasanın 90'ncı maddesi için bu önem bu bölümün 8.sayfasın da özellikle görüldüğü gibi yansıtılmıştır.

71. "Ulusal Sosyal Hizmet Mevzuatı" şeklindeki bu bölümde gene yazar tarafından ele alınmıştır. Anayasa ile ilgili bilgiler 15-18 sayfalar arasında yer alırken "Uluslararası Sosyal Hizmet Mevzuatı" da ayrıca ele almaktadır. 18-21 sayfalarında ise Çocuk Hakları Sözleşmesi ve "Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Kaldırılmasına İlişkin Sözleşme (CEDAW)" den de bazı bilgiler bu çalışmada yer almaktadır. Bu bölümde yer alan sözleşmelere yönelik metinlere ulaşımında ayrıca yer verilmektedir. Bu bölümün sonunda ise *"Bunlar gibi birçok sözleşmeye, antlaşmaya ve uluslararası karara siz de aradıkça internet ya da kitaplardan ulaşabilirsiniz. Ayrıca kitabın konu ile ilgili ünitelerinde bu mevzuata daha ayrıntılı olarak değinildiğini göreceksiniz. (Kitabın bu bölümündeki bazı bilgiler Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümü Sosyal Hizmet Mevzuatı kitabında da kullanılmıştır (2012).)* şeklinde bir açıklamaya yer verilmektedir. Benzer bir yayımın da aynen yayınladığı görülmektedir. **Ancak bu bölümde Anayasanın 90'ncü maddesi kapsamında yer alan Avrupa Sosyal Şartı ile ilgili herhangi bir bilginin ve sosyal hizmetlerden yararlanma ile ilgili 14 üncü madde dahil diğer haklara yönelik herhangi bir bilgi ve yönlendirme için bir bilgi ise görüldüğü gibi yer verilmemiştir.** Bu eksiklik, çeviri dahil evrensel bir ortaklık ile oluşan "normal" ile "anomi" arasındaki bir ilişki ve uygunluk/tutarlılık açısından da bir gösterge noktasını yansıtılmaktadır..

72. Bu çalışmada yer alan Kadın Hakları ve Aile Mevzuatında; Çocuk ve Gençlik Mevzuatı; Yaşlılar ve Engeller ile ilgili Mevzuat; Sağlık Alanında Sosyal Hizmetler ile ilgili Mevzuat; Adalet Alanında Sosyal Hizmet Mevzuatı ile ilgili bölümlerde ASŞ ile ilgili somut bir ve yer alan hakların bu ünite ve bölümlerde kısmen olsa da yer almadığı görülmektedir. SHU Aziz Şeker tarafından hazırlanan Sosyal Güvenlik Mevzuatı başlıklı 7'inci ünite de yer alan ve 185-187 sayfaların da ise "SOSYAL GÜVENLİK VE ULUSLARARASI SOSYAL MEVZUAT" başlığında ise ayrıca yer almaktadır. 186. sayfada maddeler ile birlikte ASŞ na yer verilmektedir. Buna bağlı olarak ise 187. sayfa da "Sosyal Güvenlik Hakkı" ise şu şekilde yansıtılmıştır *" Yukarıda genel olarak söz ettiğimiz Gözden Geçirilmiş Avrupa Sosyal Şartı'nda (Strazburg, 3 Mayıs 1996) Madde 12: Sosyal Güvenlik hakkıyla ilişkilidir. Şöyle denmektedir: "Ákit Taraflar, sosyal güvenlik hakkının etkili bir biçimde kullanılmasını sağlamak amacıyla: 1- Bir sosyal güvenlik sistemi kurmayı ya da sürdürmeyi; 2- Sosyal güvenlik sistemini Avrupa Sosyal Güvenlik Kodunun onaylanması için gereken düzeyden daha düşük olmamak üzere yeterli bir düzeyde sürdürmeyi; 3- Sosyal güvenlik sistemini giderek daha yüksek bir düzeye çıkarmaya çalışmayı; 4- Uygun ikili veya çok taraflı sözleşmeler akdiyle ya da başka yollarla bu sözleşmelerde yer alan koşullara bağlı olarak, aşağıdaki hususları sağlamak için girişimlerde bulunmayı; a- Korunan kişilerin Taraf Ülkeler arasında ne suretle olursa olsun yer değiştirmeleri sırasında, sosyal güvenlik mevzuatından doğan yardımların muhafazası da dâhil olmak üzere sosyal güvenlik hakları açısından diğer Tarafların vatandaşları ile kendi vatandaşlarının eşit muamele görmelerini, b- Ákit Taraflardan her birinin mevzuatına göre tamamlanan sigorta ve çalışma sürelerinin birleştirilmesi yoluyla sosyal güvenlik haklarının verilmesi, sürdürülmesi ve yeniden başlatılmasını, taahhüt ederler."* Dolayısı ile sosyal güvenlik ile buna bağlı bir koruma ve yardım boyutunu ele alan bir haktan birlikte söz edilmektedir.

73. Uygulamalar ve değerlendirmelere yer verilen bu bölümün sonunda ise 189 uncu sayfada "**Sosyal refah hizmetleri kapsamında yürütölen sosyal güvenlik** ile ilgili konularda sosyal hizmet uzmanları (sosyal çalışmacılar) başta olmak üzere sosyal meslek elemanlarının özellikle gereksinim içindeki müracaatçı sistemlerini koruyucu, destekleyici, arabulucu, uzlaştırıcı, savunucu, tedavi edici, hizmetin kime sunulacağını kararlaştırıcı, toplum kaynaklarını yönlendirici, hizmetleri yönetici ve geliştirici, politika belirleyicisi olması açısından müracaatçıların (başvuran/danışan) haklarını kullanmalarına yardımcı olabilecek stratejik bir durumda bulunduğu bir gerçektir (Koşar, 1992, 193). Birçok uluslararası sosyal mevzuatı içeren onaylanmış belgeler sosyal meslek elemanlarının görevlerini ve işlevlerini de yansıtmaktadırlar." Bu bölümde rahmetli ve değerli Prof. Dr. Nesrin Koşar'dan yapılmış bir alıntı ile de sosyal güvenliğin sosyal refah hizmetleri kapsamında ele alındığı ve de bu yönde bir sosyal hizmet uzmanının rol ve görevi de öne çıkarılmaktadır.

74. Diğer taraftan "**SOSYAL GÜVENLİK MEVZUATI**" başlık altındaki bu ünite arasında "**Sosyal Hizmetler**" de bu başlığın altında ve "**SOSYAL HİZMET MEVZUATA**" a ulaşım ayrı bir şekilde ele alınmıştır. 193 - 202 sayfalar arasında yer alan bu bölümde ise "**Sosyal güvenlik sisteminin primsiz ödemeler kısmını sosyal hizmetler ve sosyal yardım uygulamaları oluşturmaktadır. (Tomanbay, 1999, 236)** " şeklinde giriş yapılan bu bölümde sosyal hizmetlerin sosyal güvenlik sisteminin primsiz ödemelerin bir kısmı olduğu ise öncelikle vurgulanmaktadır. Böylece "Sosyal Hizmet Mevzuat" ı ayrıca 194 ün sayfada gene ASŞ 'nın ele alınmış olup başta 13-30 uncu maddelere de yer verilmiştir.. Şartın 14. maddesi ise "Sosyal refah hizmetlerinden yararlanma hakkı **Âkit Taraflar Sosyal Refah Hizmetlerinden Yararlanma Hakkının etkili bir biçimde kullanılmasını sağlamak amacıyla: 1- Sosyal hizmet yöntemlerinden yararlanarak, toplumda bireylerin ve grupların refah ve gelişmelerine ve sosyal çevreye uyum sağlamalarına katkıda bulunacak hizmetleri teşvik etmeyi ya da sağlamayı; 2- Bireylerin ve gönüllü ya da diğer örgütlerin bu tür hizmetlerin kurulması ve sürdürülmesine katılmalarını özendirmeyi; taahhüt ederler.**" yansıtılmıştır. Dolayısı ile sosyal hizmet yöntemlerinin "sosyal refah hizmetleri" için gerektiği bir yükümlülüğe bu vesile ile yer verilmektedir. Görüldüğü gibi sosyal hizmet yöntemleri ile birlikte sosyal hizmetlerden yararlanma için değildir. Ortada yöntemler dahil sosyal hizmetler ve yararlanma gibi temel bir haktan ve ortaklıktan ise görüldüğü gibi bahsedilmemektedir. Kısaca bilim adına sosyal hizmetler gibi ortak bir değer ve hak yoktur. Avrupa Konseyinde 46 ülke arasında sosyal hizmetlerden yararlanma hakkından bahsedilirken bilindiği gibi sadece Türkçe farklıdır. Özellikle ASŞ'nın 14 maddesi birlikte ele alındığı hem bilim hemde uygulama açısından bir ortaklıkta yoktur. Aynı zamanda bu hak Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinde tamamlayıcıdır. Buna göre ise öğrenciler veya KPSS gibi bir sınavda örneğin sosyal güvenlik, sağlık, sosyal hizmetler, sosyal refah hakkı gibi dört seçenekten bahsedilen bir soru kağıda dahil sosyal hizmetlerden yararlanma hakkının işaretlenmesi doğal olarak geçerli bir yanıtta olmayacaktır. Bu bilgi , 20 000 baskı ile birlikte düşünüldüğünde ise artık bir öğreتيye dönüşmüştür. Sosyal hizmetler ve yararlanma ile ilgili bir hakkın engellenmesine yönelik olmayıp sadece bir bilgi yanlışlığı da artık değildir. Sadece hakkın kötüye kullanıldığını ve etkisizleştirildiğini de içeren somut bir örnektir. Bu acı durum ,20 bin bir baskı ile de yetmemektedir. Atatürk Ün. Açık Fakültesi tarafından beş sene içinde on binden fazla bir baskı ve bir bilgi kaynağı söz konusudur. Akademik bir eğitimde böyle bir "öğreti" boyutu ve sonucu sosyal hizmet gibi bir başlığın içinin de aslında somut bir şekilde boşaltıldığı yazılı bir saptama ve değerlendirme noktasıdır..Çeviri yanlışlığı ile de oluşan bilgi ve eksiklik başta öğrenciler olmak üzere toplumu da kandırmak ve sosyal hizmetlerdeki yararlanmanın engellenmesi için bir özellikle

kazandırılmaktadır. Bilim dahil ortak bir dil aranmadığı gibi sosyal refah ise ayrı bir şeydir. Yanıltıcı ve karşılığı olmayan bir hakkın yutturulmasına neden olunmaktadır. Özellikle de yöntemlerin önemi ve karşılaştırma dahil bilim adına bir uygunluğun aranması ve uygulama yerine "sosyal hizmet" veya "sosyal çalışma" da ile ilgili bir kavram tartışmasının öne çıkarılmış olması da bu engellemeye yönelik temel bir araç olabilmektedir. Özellikle bu yoğun kavram kargaşasının öne çıkarılması ve 2005 den sonra yoğun bir şekilde yansması için oluşan katkı, destek ile de sadece Türkiye için geçerli ve özgün bir uygulama söz konusu olabilmektedir. Toplum açısından böyle bir layık /uygun görme bilim açısından da öne çıkmaktadır. Üstelik Afganistan ile aradaki farkı bile görmeden böyle bir bilimden uzaklaşma böyle bir öğretilere dönüşebilmesi gayet açıktır..Açık öğretimdeki bu durum muhtemelen örgün eğitim için de geçerlidir. Ders notları ve sözlü bir bilgi aktarımı da benzerdir. Bir papağanlaşma ile kutsanan bir ezber özelliği de kazandırılmıştır. Bunların arasında şayet ASS bahsedilmiş olsa bile sosyal hizmetlerden yararlanma hakkı seçeneklerinin arasında yer almaması aynı zamanda örgün eğitim açısından da mümkündür.Kendine özgü bir ortaklık öne çıkabilmektedir. Böyle bir durum hukuk olmadan hukuk eğitimi veya tıp olmadan tıp eğitiminden bahsedilmesi gibi garabet bir durum bilim adına ortaya çıkabilmektedir.

75. En azından 2015 yılında Prof. Dr. Tekin Akıllıoğlu'nun sosyal hizmetlerden yararlanma hakkı yerine sosyal refah hizmetleri şeklinde gerçeğe aykırı çeviri ile ilgili yapmış olduğu tespit, yansıtılan uygulamalar ve düzenlemeler vede Anadolu Uni. Açık Öğr. Fakültesi tarafından yayınlanan "Sosyal Hizmet Mevzuat" ile birlikte oluşan çelişki ve kargaşa akademik açıdan bu somut örnek ile de yansımaktadır. Bunun için "ama" ve mazeret oluşturmak ise sadece bu hakkın kötüye kullanımına katkı verebilmek içindir.Kamu hizmetinde söz konusu olan asli bir görev özelliğide perdelenmektedir. Kısaca "Ahmet"veya "Peter" "Maria" gibi bir adın ""Hasan" veya "Ayşe" gibi farklı şekilde bir tercih ve yorum yapması da mümkün değildir. Bilim adına bir "anomi" hali de ortaya çıkabilmektedir. Evrensel bir hakka yönelik bu çeviri yanlışlığı ile de diğer temel uygulamalardan biri olan "sosyal güvenlik"te görüldüğü gibi ayrı bir haktır. Hemde "sosyal refah hizmetleri" ne yönelik bir tanımlama ve uygulama şeklinde de böylece birlikte öne çıkmaktadır. "Sosyal refah hizmetleri" ile de ek bir kargaşa ve bir soruna dönüşürken sosyal hizmetlerden yararlanma ve talebe ulaşımın da engellenmesine neden olabilmektedir. Yöntem dahil yetkinlik dahil haklar açısından söz konusu olan bu farklılığa, özelliğe vede uygulamaya yönelik böyle bir benzerleştirmeyi normatif açısından bir değerlendirmek ayrıca ve özellikle de gerekmektedir. Bu bağlamda; İngilizce, Fransızca, Almanca,İspanyolca,İtalyanca ve Türkçe metinler ve uygulamalar bilim ve hukuk açısından da Türkçe açısından bir uyum,ortaklık ve birliktelik görüldüğü gibi söz konusu değildir. Bu bilgiler sadece İngilizce ve Türkçesinde yetersiz kaldığını da göstermekte olup bir karşılaştırmayı da öne çıkmaktadır. Buna rağmen "sosyal refah hizmetleri" bu yanlış çeviri ile ayrıca ek bir hak birlikteliğini de içermek istenmektedir. 14üncü maddede yer verilen sosyal hizmet yöntemlerinin ise bu kapsamda ele alınmak istendiği gibi ve sosyal güvenlik sisteminin primsiz ödemeler kısmında yer aldığı bir birlikteliği içeren bu durum bilim açısından kısaca ve böylece yansıtılmaktadır.Kamusal bir hizmette söz konusu olan asli görevde engellenmek içindir. Özellikle sosyal hizmetlerin primsiz ödeme bağlamında bir hak olarak öngörülmesi ile Medeni Hukuk açısından sosyal hizmetler yöntemlerinin koruma ve koruyup kollama boyutu için önemli çelişki aynı zamanda yapısal açıdan da ortaya çıkabilmektedir. Tarihsel gelişim, yapılanma ve sistem ise ikincil olarakta istenmektedir. Bu aynı zamanda 2828 sayılı kanun ile 1983 ten beri söz konusu olan sosyal hizmetler gibi bir tanımı ve hukuksal açıdan da somut bilgi ve önem ikincil plana da itebilmektedir. Bir hak olan sosyal hizmetlerden yararlanma ile

ilgili koruma boyutu dahil müdahale yetkileri de bu arada farklılaşmaya neden olduğu gibi nitelik ve özelliğın aranılmasını da ortadan kaldıracılabilmektedir. Örneğın prime dayalı işsizlik sigortası, bakım sigortası veya sağıık sigortası hem sosyal güvenlik hemde sosyal hemde sosyal hizmetlerden ayrı ayrı ve birlikte ele alınması sosyal hizmetlerden yararlanmayı daha da zorunlu kılmaktadır. İster bu sigortalar sonra yardımda sınırlı ve koşulları içerirken devam eden bir yoksunluk sosyal hizmetlerden yararlanmayı sınırsızda kılabilmektedir. Bu durum kamu yönetim ve yaklaşım ile de ilgilidir. Siyaset ve yönetim ilişkileri ve yapılan tercihlerde bilim ile ilgili bir yakınlaşma ve uzaklaşmayı da belirleyebilmektedir. Bu yanlış çeviri ve yapısal kargaşalar sosyal hizmetlerden yararlanma hakkınında kötüye kullanılmasına ve etkisizleştirilmesine de neden olabilmektedir. Bu benzer gerçeğe aykırı çeviri Çocuk Hakları Sözleşmesinin Türkçeye çevirisi içinde geçerlidir. Böyle engellemeler bağlamında başta ÇKK ile söz konusu olan sosyal inceleme raporu ve bu yöndeki düzenlemelerde bu kargaşaya önemli bir katkı da verebilmektedir.

76. Görüleceğı gibi ASS'nın çalışma hayatı ile ilgili maddelerin yanı sıra ayrıca 7 inci madde de yer verilen çocuklar ve gençler, uğrayacakları bedensel ve manevi tehlikelere karşı özel korunma hakkından bahsedilirken 11 inci madde de; herkese, ulaşılabilir en yüksek sağıık düzeyinden yararlanmasını mümkün kılacak her türlü önlemden yararlanma hakkı ile 12 inci madde de tüm çalışanlar ve bakmakla yükümlü oldukları kişiler sosyal güvenlik hakkına sahiptir şeklinde yer verilmektedir. 15 inci madde de ise özürliilerin toplumsal yaşamda bağımsız olma, sosyal bütünleşme ve toplumsal yaşama katılma hakkı ile 16ncı madde de toplumun temel birimi olarak aile, tam gelişmesini sağlamaya yönelik uygun sosyal, hukuksal ve ekonomik korunma hakkı ve özellikle 17 inci madde de çocuklar ve gençler için uygun sosyal, hukuksal ve ekonomik korunma hakkında bahsedilmektedir. 19 inci madde ise göçmen işçiler ve bunların aileleri herhangi bir başka Akit Taraf ülkesinde korunma ve yardım alma hakkına sahiptir. 23 madde her yaşlı insan sosyal korunma hakkına sahiptir. 30 madde de herkes, yoksulluğa ve toplumsal dışlanmaya karşı korunma hakkına sahiptir ve 31 inci madde herkes konut edinme hakkına sahiptir.

77. Dolayısı ile söz konusu olan bu evrensel ortak değerler ve haklar özellikle ve öncelikle sosyal hizmetlere bir yararlanma ve talep görüldüğü gibi öncelikle bir SOSYAL KORUMAYA yöneliktir. Çalışma hayatı ile birlikte "sosyal" sistem ve çerçeve söz konusudur. Siyasi ve idari yönetim içinde emir olup hukuk açısından bir güvence söz konusudur. Hukuk ile bir birlikteliğı de öne çıkmakta olup adalet gibi bir hizmetin de tamamlayıcı bir unsurudur. Evrensel yöntemler dahil sosyal hizmetlerden yararlanılması için bir eksiklik ise bu korumayı etkisiz hale de getirebilmektedir. Aynı zamanda sosyal hizmetlere yönelik bu koruma boyutu hukuk vesayet altına alınması söz konusu olan hukuksal güvenceninde ortadan kaldırmasına neden olmaktadır. Buna ek olarak nitelik aranmadığı takdirde bir zayıflama, pasif kalma bu emrin de yerine getirmemesine ayrıca neden olabilmektedir. Sosyal hizmetlerden yararlanma ve koruma boyutu açısından bakıldığında ise aslında bir kargaşada yoktur. Açıktır. "Refah" gibi bir kavram ile de ilgili değildir. Söz konusu olan bir sosyal sisteminde içinde korunmaya da bağılı olarak bir iyilik (olma) hali de özellikle aranmaktadır. Taraf olan devletlerin yönetsel tercihleri ise her ne olursa olsun hak ile ilgili bir yükümlüğü/ taahhüdün ve bu emrin yerine getirilmesi içindir. Buna kanun ve yönetmelikler yetmediğı gibi buna akademik eğitimde dahildir. Somut bir uygulama ve bir nitelikte bir uygunluk/tutarlılık aranmaktadır. Bu yükümlük ise harcama ile ilgili kaynak ile yönetim arasında bir ilişki vede uygunluk içindir. Prim ve/veya primsizlikle ilgili yapısal ve yönetsel bir ilişki ise bu açıdan öncelikli olmadığı gibi yöntem ve tercih ile ilgilidir. Bu

yüzden de "sosyal güvenlik" dışında "sosyal hizmetlerden yararlanma" ve yöntemler bu bağlamda ayrı ayrı hak olarak öngörülmüştür. Almanya dahil diğer uygulamalarda bu yöndedir. Bakanlık dahil diğer kurumsal yapılar ve uygulamalarda da ayrı bir şekildedir. Düzenlemeler "sosyal" sistem başlığı altında ayrıdır. Finans ve ekonomi ve istihdam ile sosyal hizmetler ayrı bir şekilde ele almayı da gerekmektedir. Ayrıca prime dayalı bir uygulamada bu yönde bir yoksunluk olduğu zaman ve giderilmesi ve sosyal eğitim dahil yardım ve destek olması bu açıdan başka başka şeylerdir. Kurumsal açıdan da sosyal kurumsal yapılar ile finans yönetimini de içeren ayrı bir kurumsal yapıda ayrı ayrı ele almayı gerekmektedir. Bu açıdan ister sosyal hizmetler veya sosyal refah hizmetler ile sosyal güvenlik gibi bir hakkın böyle bir akademik açıdan ilişkilendirilmesi sadece bir çelişkiyi içermemektedir. Kamusal açıdan bir yapılanmaya yönelik bir öngörü/talepte söz konusu olabilmektedir.1980 -90 arası yönetimsel açıdan dönemsel talebe benzer bir yaklaşım da öne çıkabilmektedir. Uygulamaların da sosyal güvenlik hakkı kapsamında ele alınmak istendiği gibi bir durumda bu çelişkiyi ve kargaşayı da daha derinleşmeye neden olurken sistemler açısından ek sorunlara ve belirsizliklere de neden olabilmektedir.

78. Kamu harcamaları ise vergi veren hak sahipler ile oluşmaktadır. Kamusal bir hizmet olan sosyal hizmetler ise aynı zamanda sosyal güvenlik veya sağlık gibi ayrı bir sektördür. Hayırseverlikten/yardımsızlık gibi özellikten de ayrılmaktadır. Örneğin bir bakım hizmeti, savunuculuğu ve birlikteliği de içeren bir danışma hizmeti bu sektörün ve toplumun temel bir parçasıdır. Bu aynı zamanda adalet ve sağlık hizmetinde tamamlayıcı unsurdur. Kurumlar arasında ilişkiler ve koordine/uyum yerine olgunun/vakanında sosyal hizmetlerin odağında yer almasına da nedendir. Yöntem ve metotlarda bu bilim özelliğini kazandırmaktadır. Kişiler dahil sosyal hizmetler yöntemin dayalı bir müdahaleler içinde bir yetkinlik aranması sosyal güvenlik ile ilgili sektörel ve kurumsal yapıdan da ayrılmaktadır. Sosyal güvenlik ise sigorta bağlamında bir dayanışma ve bir finans yönetimine dayalı prim ile ilgili sigorta gibi bir uygulamada maliye,ekonomi ve çalışmayı da içeren kamu hizmetinin temel bir parçasıdır. Kişisel ve gönüllük/dayanışma dahil finans modeli ve yönetimi ise sosyal hizmetler den yararlanmayı da ayrıca ayırtmaktadır. Koşul ve sınırın dışında buna dayalı bir yoksunlukta kamusal açıdan bu uygulamanın bir parçasıdır. Evrensel bir ortaklık bağlamında sosyal hizmetler ve yöneme dayalı yararlanmada bu yüzden bir haktır. 2004 itibarenden bir emirdir. Ayrıca kişisel katkıları ile oluşan hayırseverlik ve yardımsızlık bağlamında da oluşan kurumsal yapılarda sosyal hizmetlerden yararlanma ile ilgilidir. Parçasıdır. Ama aynı zamanda bir gözetim ve denetim kamu yetkisini de birlikte içermektedir. Sosyal güvenlik ile de bir ilişkisi de yoktur. Kaynak bağlamında özel ve kamu hukuk açısından bir ilişki de öne çıkmaktadır. Bu nedenden dolayı kamu harcamalar açısından verilen sosyal hizmetler ile özel kamu yönetiminde söz konusu olan özel veya otonom sosyal hizmetler ele alındığında ise söz konusu olan sosyal güvenlikle ilgili bir ilişki başta kurumsal ve yönetimsel açıdan da ayrılmaktadır. Dolayısı ile ve kısaca sosyal hizmetler yerine sosyal refah hizmetlerinden yararlanmanın bir hak olarak öngörülmesi bir "anomi" hali olup sosyal hizmetler hakkının görmezden gelinmesi söz konusu olan koruma boyutunu da etkisiz kılacağı gibi kamusal hizmet açıdan verilmesi gereken hizmet için bir çelişki ve kargaşaya da ek bir neden olmaktadır. Kamu hizmetteki bir hakkın açıkça sulandırılmasına yöneliktir..Sosyal adalet eşitlik dahil insanlığında kötüye kullanılmasına da yöneliktir. Sosyal hizmetler ile ilgili bu çeviri yanlışlığı, ısrar, ezber ile ortaya çıkan bu "anomi" ile birlikte bu yaklaşım ve de durum akademik eğitim programlarına taşındığı gibi bu durum , boyut ve 20 bin baskı ile oluşan bir kaynak uygulamaya da görüldüğü gibi taşınmaktadır. Bu kaynak aynı zamanda bir tıkanma ve sosyal hizmetler ile ilgili bir ayrışma noktasıdır.

79. Türkiye ile ilgili bu durum, sosyal hizmetin gelişimi, bu çelişki ve kargaşa aynı zamanda kurumsal yapılara ve uygulamalara yansıtıldığı gibi ASŞna rağmen hayırseverliğin/yardımseverliğin bir tercih olarak öne çıktığı bir duruma da böylece neden olabilmektedir. Ayrıca bu çelişki ve kargaşa sosyal yardım ile ilgili ASŞ'nın 13 üncü maddesi ile de benzerdir. Kamu harcamasının vakıflar tarafından sosyal yardımlar için dağıtılması ve bu yönde oluşan idare ile özel hukuk arasındaki ilişkinin hukuksal açıdan güvence altına alınmaması da ayrı bir hak ihlaline nedendir veya bu yapı ve uygulama hakkın kötüye kullanım kapsamındadır. Özellikle de; 2016 yılı için TÜİK gelir dağılımları en son rapor ile de yansıtılmış olup zengin ve fakir arasındaki farkın 7.7 kat artmış olması ve en iyi verilerle 12 milyondan fazla yoksul sınırının altında kalması gibi bilgiler bu uygulamayı ve önemide arttırmaktadır. Fakat bu hak boyutu ve mağduriyetler ele alınmadan bir dönem söz konusu olan sosyal güvenlik ve sosyal hizmetler ilişkisinin de aslında aynen devam edilmek istendiği gibi bir görüntüde yansıtılabilmektedir. Zamanın ruhu daha fazla öne çıkmaktadır. Böylece, sosyal refah hizmetleri şeklinde yapılan çeviri ile oluşan "anomi" ve keyfilikler ile de 14 inci maddede yer verilen başlık ve bu hakka yönelik içerikte yer verilen açıklamalar böyle bir uyuma yönelik bir görüntüyü de yansıtılabilmektedir. Yanlış çevirinin bilimin önüne çıkması ve yapısal dahil uygulamalar için bir zemin de oluşabilmektedir. Eğitim kapsamında uygulamaya yönelik kaynak ile de "anomi" durumu daha da güçlendirmeye yöneliktir. Ancak ASŞ da yer alan hakların ayrı ayrı hükmedilmesi normatif bir özelliğin aranması da öne çıkarmaktadır. Fakat bunun yerine sosyal güvenlik ile "sosyal refah hizmetleri" açısından oluşan bu boyutlar başta hukuksal olmak üzere kavramsal ve yapısal açıdan ve yansıtılan bu bilgiler aynı zamanda önemli bir değerlendirme içinde önemli bir noktadır.

80. Çalışmanın sonunda yer alan 8.ünite ise "Diğer Sosyal Hizmet Alanlarını ilgilendiren Mevzuat ve Genel Değerlendirme"dir. 7. ünite dışında ise sağlık, adalet engelliler, yaşlılar, aile, çocuk ve gençler ile ilgili sosyal hizmetlere yönelik ASŞ, bu bölümünde de görüldüğü gibi yer almamaktadır. Çalışmanın son bölümünde ise "*Sosyal sigortalar, sosyal yardım, sosyal hizmetler, şehit yakınları ve gaziler gibi alt başlıkları bulunan yedinci bölüm, sosyal güvenlik mevzuatına dair etraflı bir tartışma yürütmüş, bunu yaparken bu alanların ülkemizdeki tarihsel gelişimini ve bu alanlarda değişen kavramları da tartışmayı ihmal etmemiştir. Sosyal hizmet mevzuatına ilişkin bir çalışma yalnızca bu alandaki kanun, yönetmelik ve diğer yasal metinlerin sıralanmasından ibaret olamaz. Bu yönüyle bu kitap bir yandan uygulayıcılar için iyi bir rehber oluşturmayı başarmış, diğer yandan sosyal hizmet mevzuatına ilişkin eleştirel bir sosyal bilim çözümlemesi ihtiyacını karşılamaya çalışmıştır. Sosyal hizmet mevzuatı değişen sosyal hizmet sunumunu ve oluşan yeni yapıları ve aktörleri anlamak bakımından önemli bir araçtır. Elinizdeki kitap bu yönüyle de önemli bir katkı sunmaktadır. Kitabın hedefi sadece öğrenciler için yararlı olmak değil, ayrıca uygulayıcılara, akademisyenlere ve bu alana merak duyan herkese ulaşabilmektir.*" (sf. 229) şeklinde 20 bin baskı ile de yansıtılmaktadır.

81. Görüleceği gibi evrensel bir ortaklığıda ön plana çıkan sosyal hizmetlere yönelik söz konusu olan "Sosyal Hizmet Mevzuatı" ile akademik ve bir bilgi kaynağı özelliği bir görüş ve yorum ötesinde bir çalışmadır. Bir çamaşır makinesi veya bir buzdolabının kullanım kılavuzu gibidir. Eğitim dahil bir hizmete yönelik bir bilgi eksikliği ise kusur ve ayıp kapsamındadır. Sosyoloji gibi teoriye dayalı bilimin dışında sosyal hizmetler gibi uygulamalı bir bilim ve eğitim bu özelliği, özenliği ve kaliteyi de belirlemektedir. Uygulamayı da. Sosyoloji ve psikoloji gibi diğer bilimlerden de ayrılmaktadır. Uygulama olmadığı takdirde ise sosyal hizmeti en azından sosyoloji boyutuna da indirgenmektedir. Günümüzde eğitim ve

uygulamalar bunun ötesinde itilmektedir. Hayırseverliğin ve yardımseverliğin başka formuna dönüşümüne de neden olabilmektedir. Sosyal hizmetlerden yararlanmaya yönelik böyle akademik bir çatıda ve çalışma da "sosyal hizmet mevzuatı" başlığı altında ise bir hak olan sosyal hizmetler ve yöntemleri ile birlikte yararlanma ise sosyal güvenlik kapsamında ve bir alt başlık altında özellikle ele alınmak istendiği de ayrıca görülmektedir. Bu açıdan hangi hakkın amaç hanginin araç olduğu belli olmadığı gibi sosyal hizmetlerin ve sosyal çalışmanın ayrı bir hak olan sosyal güvenliğin bir araç olması gerekliliği de bilim ve kurumsal açıdan ayrıca ve böylece iddia edilmektedir. Bu iddia aynı zamanda bilimin dışına da taşınmaya neden olabilmektedir. Önemli bir iddiadır. Ancak bir "insan"ın odak olması ve insanlığa hizmet verebilmek için söz konusu olan sosyal hizmetlerden yararlanma ile ilgili bir hak olduğu ise başta sözleşmeler ile ilgili bölüm dahil kısmi bir şekilde ele alınmadığı görüldüğü gibi açıktır. Ayrıca görüldüğü gibi sosyal hizmetler'in sosyal güvenlik mevzuatının bir alt başlık yer alması en azından bu çalışmanın sadece "Sosyal Mevzuat" gibi bir başlık altında ele alınmasını daha da gerçekçi kılabilirdi. Sistem açısından da uygun olabilirdi. Özellikle sosyal hizmet gibi bir akademik eğitim özelliği ve kalitesinde eksilmesine ve uzaklaşılmasına da bu arada neden olabilmektedir. Uygulamanın temel bir nedeni olabilmektedir. Bu çalışma, çeviri yanlışlığı ve 2015 yılında yapılan tespiti rağmen yer alan bu bilgiler ise halen görüldüğü gibi geçerlidir. Günceldir. İnternet ile de ulaşılmaktadır. Bir düzeltme veya bir açıklama da yoktur. 2008 yılında yapılmış bu tespiti görmezden gelme ise sosyal hizmet açısından ayrı bir sorun ve düzeyde olabilmektedir. Gerçeğe aykırı bu çeviri ile oluşan "anomi" ; sosyal güvenlik alanında ve sosyal hizmet yerine sosyal refah hizmetleri gibi oluşan bir ezberin tekrar bir şekilde ele alındığı da böylece öne çıkabilmektedir. Bu kutsanan ezberler ise hala kırılmamıştır. Ayrıca sosyal hizmetler ile ilgili boyut ve uygulamalar farklı bir şekilde de yansıtabilmektedir. Kopya ve yapıştırma için ise alınmış olan kaynağın ise 1992 tarihli de olması ise ayrı bir önemdedir. 2004 sonraki yükümlüğün/emrin ve 2007 de güncelleşmiş sözleşmenin önemi ve güncellemenin hala o noktada olunmadığını vede konunun geçiştirildiği bir durum da ortaya çıkabilmektedir. Böyle bir ANOMİ durum ve nokta akademik kariyer dahil kişisel bir yorumlamanın ötesindedir. "İnsan" olmayı ve insana hizmet etmeye yönelik uygulamaları da belirleyecek bir kaynak özelliği ise hak hukuksal ve mesleki sorumluluğu bu arada ortadan kaldıracıdır. Aksine daha da arttırmaktadır.

Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi

82. Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi kapsamında yayınlanmış bu çalışma/yayın da yansıyan bilgilere göre Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi için de 2012 de hazırlanmıştır. "Sosyal Hizmet Mevzuatı" başlıklı bu çalışma ise 14 ünite ile oluşmaktadır. 1. Ünite "Sosyal Hizmet Mevzuatının Kavramsal Çerçevesi"dir. *"Girişle birlikte ilk benimsenmesi gereken bilgi meslek ve uygulama ile ilgili mevzuat bilgisi olmadan meslek uygulamasının disipliner olamayacağı bilgisidir. Disipliner olmayan bir uygulamada meslek olamaz. Mevzuat bilgisi için de mevzuat bilgisine giriş önem taşıyacaktır."* şeklinde bir ön giriş yer verilmektedir.

83) 2. Ünite ise "Sosyal Hizmet Mevzuatının Uluslararası Boyutu" olup Prof. Dr. İlhan Tomanbay tarafından hazırlanmıştır. 3. Ünite "Aile" ve 4. Ünite "Kadın Hakları ve Mevzuat" dır. Yazarı ise Dr. Reyhan Atasu Topçuğlu'dur. 5. Ünite "Çocuk" ve 6. Ünite "Gençlik Mevzuatı" olup yazar Dr. Ercüment Erbay" dır. 7. Ünite "Yaşlılık"; 8. Ünite "Engelliler"; 9. Ünite ve 10. Ünite "Sağlık Mevzuatı 1 ve 2"dir. Yazar. Doçent Dr. Tarık Tuncay'dır.

11.Ünite ve 12 .Ünite "Suç Mevzuatı 1-2" dir. Yazar Doç. Dr. Özlem Cankurtaran Öndeş'tir. 13.Ünite "Sosyal Güvenlik Mevzuatı"dır. Yazar Prof. Dr. İlhan Tomanbay'dır.14.Ünite ise "Diğer Sosyal Hizmet Alanlarına İlişkin Mevzuat" dır yazarı ise Emrah Akbaş' tır. Editör dahil yazarların çoğunluğu Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümü Akademik üyeleri arasındadır.Böyle bir örgün eğiminin yansıtılması açık öğretim modeli içinde bir örnektir.

84. Hacettepe Ün.Sosyal Hizmet bölümünde bir parçası olan Prof. Dr. İlhan Tomanbay'ın "Sosyal Hizmet Mevzuatı" çalışmasının 2.Ünitesinde yer alan bilgiler arasında ise "Mevzuatın Derlenmesi" bölümünde *"Bu sosyal sektörler, sağlık, eğitim, adalet, çalışma ve sosyal güvenlik sektörleridir. Buradaki fark çocuk, genç, yaşlı gibi belirli nüfus gruplarına göre yapılan ayırlama konularının sosyal sektörlerin her biri içinde yer almasıdır. Konular bakımından eksiklik ya da fazlalık yoktur. Bunun dışında, mevzuat derlemesi konusunda sizler için bir başka yeni bilgi de şudur: Almanya, sosyal hizmetlerle ilgili mevzuatını, Sosyal Mevzuat (Sozialgesetzbuch = Sosyal Yasa Kitabı) adı altında 12 cilt içinde toplamıştır. Geniş anlamda düşünüldüğünde eğitim ve sağlık mevzuatı da sosyal mevzuatın kapsamı içindeyse de Almanya sosyal mevzuat ciltleri içine sadece sosyal hizmetlerle ilgili mevzuatını almıştır. Almanya'daki Sosyal Mevzuat adlı 12 cilt, bize göre daha çok sosyal çalışma ve sosyal eğitim mevzuatıdır. Bu ciltler içeriklerine göre şöyle sıralanmaktadır"* şeklinde ki 2 ve 3 sayfalarda yapılan bu açıklama ile sektörel bir ayırma göre benzer bir yapılanmanın ve derlemenin bu çalışmada söz konusu olduğu görülmektedir. Ancak sosyal hizmetleri bir "sektör" olarak bilim ve teknik açısından hala ele alınmadığı bu bilgide görülmektedir. Böyle bir sektör ve mesleki bir özellik ve niteliğinde eğitim açısından da ayrıca aranmasına gerek bulunmadığı gibi böyle bir durumda bu arada ortaya çıkmaktadır.

85.Gene bu çalışmanın 14-15. sayfalarında "SOSYAL HİZMET MEVZUATININ ULUSLARARASI BOYUTU" n da ise *" BM gibi bir devletler üstü kuruluşun farklı olarak Avrupa Birliği ve organları tarafından da Avrupa boyutunda insan hakları, çocuk, kadın, genç, yaşlı, engelli vb. hakları için uluslararası düzenlemeler yapılmaktadır. Bunlara temel olan Avrupa Konseyi Tüzüğüdür (Statüsü, 1979). Bu tüzük çerçevesinde çıkarılan Avrupa Konseyi sözleşme ve protokollere örnek olarak, İnsan Haklarını ve Temel Özgürlükleri Korumaya Dair Avrupa Sözleşmesi (03.09.1953), İnsan Hakları ve Temel Özgürlükleri Korumaya Dair Sözleşmeye, Ölüm Cezasını Kaldırılmasıyla ilgili 6. Protokol (1 03 1985), İşkencenin ve İnsanlık dışı veya Onur kırıcı Muamele ve Cezanın Önlenmesi İçin Avrupa Sözleşmesi (01.02.1989), Avrupa Sosyal Şartı (26.02.1965), Avrupa Sosyal Şartı'na Ek Protokol (04.09.1928), Avrupa Sosyal Şartı'nı değiştiren Protokol (21 10 1991), Avrupa Sosyal Şartı (Gözden geçirilerek değiştirilmiş) (03.05.1996). Öyle görülüyor ki bu tüzel düzenlemeler Türkçeye çevrilirken ilk çıkarılan temel metin sözleşme, onun üzerine yapılmak istenen değişikliklerin yapıldığı ek sözleşme ise protokol olarak Türkçeleştirilmektedir." Bu bilgi dışında yer veren üniteler de ise ASŞ'na yer verilmemiştir.*

86.Gene Prof. İlhan Tomanbay 13 .Ünite de yer alan "Sosyal Güvenlik Mevzuatı" ise ayrıca ele alınmıştır."*Bu ünite de sosyal mevzuatın önemli bir kısmını oluşturan sosyal güvenlik uygulaması, sosyal güvenliğin araçları, şehit yakınları ve gazilere yönelik yürütülen sosyal güvenlik hizmetleri ele alınacaktır."* şeklinde 2 .sayfa da bu yönde ki araçlar öne çıkmaktadır. Gene *" Örneğin Gözden Geçirilmiş Avrupa Sosyal Şartı'nın 14. maddesinde geçen "Herkes sosyal refah hizmetlerinden yararlanma hakkına sahiptir."* konusu tüm toplum kesimlerinin sosyal sorunlarını çözmeyi gözetken yol gösterici bir özelliğe sahiptir. " şeklinde bu konu ele alınmıştır. Yöntemler ile ilgili boyut ise ele alınmamıştır. Bu yöndeki hizmetler ve araçlar

arasında ise "Sosyal hizmetler" 7.sayfada bir araç olarak ele alınmıştır. Sosyal hizmetler ile ilgili bir haktan ise hiç bahsedilmemektedir.7-10 uncu sayfalar arasında 7.sayfada ise Avrupa Sosyal Şartı na da yer verilmektedir."*Gözden Geçirilmiş Avrupa Sosyal Şartı'nda da (Strazburg, 3 Mayıs 1996) sosyal hizmetlere şu maddeler altında geniş yer verilmektedir. Madde 13: Sosyal ve tıbbi yardım hakkı, Madde 14: Sosyal refah hizmetlerinden yararlanma hakkı, Madde 15:Özürlülerin toplumsal yaşamda bağımsız olma, sosyal bütünleşme ve katılma hakkı, Madde 16: Ailenin sosyal, yasal ve ekonomik korunma hakkı, Madde 17: Çocukların ve gençlerin sosyal, yasal ve ekonomik korunma hakkı, Madde 23: Yaşlıların sosyal korunma hakkı, Madde 30: Toplumsal dışlanma ve yoksulluğa karşı korunma hakkı."* gibi bahsedilirken söz konusu bir sosyal koruma için bu haklara yönelik bir sosyal hizmetlerden yararlanma hakkı yerine sosyal refah hizmetleri şeklinde yer almaktadır. AŞŞ için diğer diller açısından oluşan bir ortaklık dışında sadece Türkçe bilim adına da aktarılmıştır.Sosyal hizmetler ve yararlanmanın bir hak olarak hala o noktada olunmadığını da somut bir şekilde yansıtmaktadır.2007 deki son düzenleme bile hala fark edilmemektedir. Halbuki ve ayrıca AŞŞ'nın Almanca orijinal metin okunmuş olsaydı veya bir "neden" sorusu bu çalışmaya farklı bir özellikte kazandırabilirdi. Gene Almanya'da ki örnekten yola çıkıp benzer bir "sosyal mevzuat" şeklinde ki başlık öne çıkabilirdi. Böylece sosyal hizmeti ikincil kılmak ile de eğitim için bir uyum ve de uygunluğun ayrıca aranmasına da gerek olmayabilirdi. Gerçekçi de olabilirdi.Sosyal hizmet için bir araç olarak kullanılmasına da gerek kalmayabilirdi.

87. Ayrıca bu ünite de "*Tüm çalışanlar ve bakmakla yükümlü oldukları kişiler sosyal güvenlik hakkına sahiptir.*" şeklindeki bir haktan ise yer verilmemektedir. Sosyal hizmet mevzuatına yönelik derleme ise sosyal güvenlik sektör başlığı altında ele alınmıştır. Yanlış çeviri ile söz konusu olan sosyal refah hizmetlerine yönelik hak için bile bir uygunluk ve uyumun ele alınmadığı bir durum da ortaya çıkabilmektedir. 18 inci sayfada yer alan "Özet" te ise ; "*Sosyal güvenlik uygulamaları sosyal mevzuatın yönlendirmesine açık bir alandır. İnsan hakları, sosyal refah, sosyal hizmet hakkı gibi temel haklar açısından bakıldığında sosyal güvenliğin önemli bir toplumsal kurum olduğunu, bu yönüyle ise gelir dağılımı bozukluğunu gidermeye çalışan, sosyal adaleti var kılmaya çalışan özelliklere sahip olduğu görülür.*" şeklinde olup kavram dahil bilim ve uygulama açısından çelişen bir durum bu açıdan ayrı önemdedir. Sosyoloji gibi bir bilim dışında ayrışan uygulamalı bilim özelliği ve bu durum özellikle hak sahipleri açısından söz konusu olan bir mağduriyet boyutu içinde önemli bir nedendir. Savunuculuk, taraf ve tarafsız olma ile ilgili mesleki ve bilim sorumluluğunun akademik bilgilere yansıtılmadığı bir durum da ortaya çıkmaktadır. Hakkın kötüye kullanımına da yönelik ek bir özellikte kazanmaktadır. Bu "anomi" durum ve üniteler sonrası yapılan dönem sınavları da bir değerlendirme kaynağıdır.Yanlış bir bilgi olsa bile bilim adına ayrı bir ortaklık öne çıkmaktadır. Bir soru bilgi bankası arasında sosyal hizmetlerden yararlanma ile ilgili bir hakkın diğer sosyal güvenlik, sağlık, sosyal yardım ve sosyal refah hizmetleri gibi seçenekli bir soru ve yanıt işaretlemekte bu bilgilerin parçasıdır. Hem eğitimi hemde uygulamayı da belirlemeye yöneliktir. Böyle bir bilgi kaynağı ise daha çok idare tarafından oluşturulan bu boyut ve uygulamalar bir öncelik ve tercih olarak yansıtılırken hukuksal ve bilim açısından bir uygunluk ise ikincil bir tercih olarak ele alınmak istendiği açıktır. Evrensel bir ortak dil yerine Türkiye özgü bir ortak dil öne çıkmaktadır. Özellikle de sosyal hizmetleri belirleyebilecek AŞŞ ve 14 üncü maddedeki bu boyut "yok" olarak ve yanlış çeviri ile bilim açısından da bir tercih olarak ele alınmak istendiği gözlenmektedir.. .

88. Ayrıca ASŞ bağlamında bir hak olarak öngörülen ve sosyal hizmetlerinde önemli bir parçası olan sosyal yardımlar bu ünitenin 10-14 inci sayfaların da yer almaktadır. En son en iyimser verilere göre en azından 12 milyondan fazla kişinin yoksul sınırının altında olması; zengin ve fakir arasındaki farkın ise 7.7 kat artmış olması başta sosyal hizmetler ve sosyal yardımı gibi bir hakkın önemini daha da arttırmaktadır. Uygulamaları yansıtan bu bölümde ise yer verilen vakıf gibi bir uygulama ile oluşan özel ve kamu hukuk arasında ki hukuksal aykırılıklar veya hakkın kötüye kullanımını ile birlikte bir etkisizleştirilmesi öne çıkmaktadır. ASŞ yer verilen 13 üncü maddede yer verilen hak boyutunun ve diğerlerin de olduğu gibi aynen ele alınmadığı görülmektedir. Mağduriyetlerin hem sosyal yardım hemde sosyal hizmet açısından ele alınmaması ayrı ve önemli bir kaynağı da olmaktadır. Özellikle örnek alınan Almanya ile Türkiye arasındaki uygulamalar arasındaki farklılığın ve yapısal, hukuksal arasındaki farklılıkların da bir bilim ortamında genel olarak yansıtılmadığı bu çalışmada görülmektedir.

89. Özellikle Atatürk Uni. Açıköğretim Fakültesi tarafından 2012 yılında yayınlanmış olan Sosyal Hizmet Mevzuatını hazırlayan ekibin Anadolu Uni. Açıköğretim Fakültesi tarafından 2013 yılında yayınlanan Sosyal Hizmet Mevzuatı da aynen yayınlamıştır. Sadece buna ek olarak Sosyal Güvenlik Mevzuatı SHU Aziz Şeker'e eklenmiş olup Prof. Dr. İlhan Tomanbay bu bölümde de yer almaktadır. 14 ünite şeklinde Atatürk Üniversitesinde yayınlanan bu çalışma 2013 yılında başka bir yayın için sekiz üniteye görüldüğü gibi de indirilmiştir. Bir iki konu dışında kişiler ve içerik ise aynıdır. Bir kişi dışında Hacettepe Üni. Sosyal Hizmet Bölümü'nde yer alan değerli akademik üyeler tarafından da telif karşılığı hazırlandığıda anlaşılmaktadır.. Dolayısı ile örgün eğitimin dışında açıköğretim kapsamındaki katılım ve sayısal artış değerlendirildiğin de hem eğitim hemde uygulama açısından bu birlikteliği içeren benzer iki çalışma önemli bir temel kaynaktır. Başta Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmet bölümü gibi örgün eğitimin yanı sıra açık öğrenim bağlamında söz konu olan yöntem ile ünite sonrası soru ve yanıtlar ve de bir bilim açısından da bir uygunluk ve değerlendirmek içindir.(25) Böyle bir özellik sosyal hizmet yöntemleri ile sosyal hizmetlerden yararlanmaya yönelik hak sahiplerine yönelik uygulamayı da aynı zamanda belirlemek içindir. Hukuksal açıdan da ayrıca bir başvuru ve bilgi kaynağıdır. Bu çalışmanın özelliği ve akademik öğretim görevlilerce hazırlanmış olması hem kişisel tercihleri hemde bilgileri de aynı zamanda bilim açısından temel bir kaynak özelliğini de böylece kazandırmaktadır. Sözleşmeler bağlamında devletin taraf olma yükümlüğü böyle bilgiler ile birlikte akademik eğitimini de kapsamaktadır. Bu yönde şimdiye kadar herhangi bir tartışma, eleştiri de söz konusu olmadığı için bu kaynak çalışma halen benimsenmekte olup halen yürürlükte...10.10.2017.DEVAM EDECEK...

SHU Nihat Tarımeri

ARA SÖZ : "Aynı dili konuşan değil, aynı duyguları paylaşanlar anlaşabilirler." Mevlana

EKLER

19. <http://sosyalhizmetuzmani.org/scworkt.htm>

<http://sosyalhizmetuzmani.org/shuonsoz-tomambay.htm>

<http://sosyalhizmetuzmani.org/dunyasosyalcalismagunudusundurdugu.htm>

20.<http://sosyalhizmetuzmanlari.com/Icerik/Makale/2331/adli-sosyal-hizmet-ve-uzmani>

<http://sosyalhizmetuzmanlari.com/Icerik/Makale/2320>

21.http://sosyalhizmetuzmani.org/adlisosyalhizmetmi_adlisosyalcalismami.htm

22.<http://sosyalhizmetuzmanlari.com/Icerik/Makale/2143>

<http://sosyalhizmetuzmanlari.com/Icerik/Makale/2248>

<http://sosyalhizmetuzmanlari.com/Icerik/Makale/2262>

<http://sosyalhizmetuzmanlari.com/Icerik/Makale/2215>

23 .<https://www.berlin.de/sen/justiz/>

<http://www.berlin.de/sen/justva/ueber-uns/leitung/senator-fuer-justiz-verbraucherschutz-und-antidiskriminierung/lebenslauf.551563.php>

<https://www.berlin.de/sen/justiz/soziale-dienste-der-justiz/>

<https://www.berlin.de/sen/justiz/soziale-dienste-der-justiz/gerichtshilfe/>

<https://justiz.sachsen-anhalt.de/sozialer-dienst/#>

<https://www.dhbw-stuttgart.de/themen/studienangebot/fakultaet-sozialwesen/soziale-dienste-in-der-justiz/profil/>

<https://www.katho-nrw.de/koeln/studium-lehre/fachbereich-sozialwesen/soziale-arbeit-ba/>

<http://www.ku-eichstaett.de/swf/lehrpersonal/hauptamtliche/klug/>

https://books.google.com.tr/books?id=qtS2tuUc4IIC&pg=PA91&lpg=PA91&dq=universiat+sosyal+Dienst+Justiz.&source=bl&ots=__2JrJI1fy&sig=wVA9Vo32yM5VmBT9DSaWd4et1LQ&hl=tr&sa=X&ved=0ahUKEwjR06jBxObVAhWjQpoKHxDiChYQ6AEITTAf#v=onepage&q=universiat%20sosyal%20Dienst%20Justiz.&f=false

24."Almanca da şöyledir. "13.Jedermann hat das Recht auf Fürsorge, wenn er keine ausreichenden Mittel hat. 14.Jedermann hat das Recht, soziale Dienste in Anspruch zu nehmen. Özellikle antlaşmanın Türkçe çevirisinde de görüleceği gibi 13. madde de "Yeterli kaynaklardan yoksun herkes, sosyal ve sağlık yardımı hakkına sahiptir" denmektedir. Bu maddede bahsedilen "sosyal yardımdır." Sağlık yardımında ayrı bir yardım olarak gösterilmiştir. Özellikle Almancasında bu hal "Fürsorge/sosyal yardım" olarak gayet açık bir şekilde vurgulanmaktadır. 14.madde de. "Herkes sosyal refah hizmetlerinden yararlanma hakkına sahiptir." de ise "sosyal refah hizmetlerinden" denilerek Almanca'daki koruyucu ve kollayıcılık uygulamalarını içeren bir "SOSYAL HİZMET" uygulanmasından

bahsedilmektedir. maddenin açıklandığı diğer bölümde de sosyal yardım ve desteği içeren “Wohlfahrt/Sosyal yardım ve destek” kelimesi ile de bu hizmetin niteliği vurgulanmıştır. Dolayısıyla “Sosyal Refah Hizmeti” gibi farklı anlamlarda çıkarılabilecek bu hizmet “Sosyal Hizmetler” olup bundan herkesin yararlanma HAKKI sağlanmıştır.”

25.<http://www.sh2017.hacettepe.edu.tr/>

Sosyal hizmet lisans programında ise; insan davranışı (duygu, heyecan, dürtü, güdülenme, öğrenme ve öğrenme ilkeleri, duyum ve algı, kaygı, kişilik ve kişilik kuramları, insanın biyo-psiko-sosyal gelişim evreleri, normal dışı davranışlar vb), sosyal çevre (ırk, etnik, kültürel ve sosyoekonomik farklılıklar; cinsiyet, yaş ve cinsel oryantasyon, sosyal çevrede güçler ve stres faktörleri, sosyal ilişkiler ağı, insani hizmetler sistemi, bürokrasi, toplumsal kaynaklar vb), toplum (toplumsal yapı, sosyal tabakalaşma, sosyalleşme, sosyal eşitsizlikler; sosyal kontrol biçimleri; toplumsal değişme, toplumsal kurumlar ve semboller, toplumsal rol ve statü, toplumsal cinsiyet, sosyal sorunlar, çalışma hayatı, aile ve evlilik, dezavantajlı ve baskı altında yaşayan nüfus grupları vb.), kültür (kültür kavramı, kültürün temel bileşenleri, kültürel görelilik, kültürel süreçler, kültürel farklılık, kültürel yeterlilik vb.), ekonomi (arz ve talep modeli, tüketici davranışları, mülkiyet-üretim ve paylaşım ilişkileri, rekabet, tekel, devlet müdahalesi, iş döngüsü, maliye politikaları, para politikaları, gayri safi milli hasıla, ekonomik büyüme vb), siyaset (devlet, siyasal iktidar, çoğulcu ve tekilci siyasal sistemler, siyasal partiler, baskı grupları, kamuoyu, siyasal katılma vb.), hukuk (hukuk, adalet ve hak kavramı, insan hakları, yazılı hukuk metinleri; anayasa, kanun, tüzük, yönetmelik, yönerge vb.), hukukun dalları (kamu hukuku-özel hukuk ayrımı, aile hukuku, Türkiye’de yargı sistemi vb.), sosyal politika (sosyal refah sistemleri, sosyal politika geliştirme; sosyal politika analizi, etki değerlendirmesi, sosyal risk yönetimi, planlama türleri, planlama yaklaşımları vb.), sosyal güvenlik (sosyal güvenlik kavramı, sosyal güvenliğin yöntemleri ve finansmanları, Türkiye’de sosyal güvenlik sistemi, sosyal sigortalar ve genel sağlık sigortasına ilişkin düzenlemeler vb.), yönetim (örgüt kavramı, sosyal hizmet örgütleri, yönetim kavramı, yönetim ilkeleri, yönetim süreçleri, kamu yönetim sistemi, örgütte çatışma ve değişim, bütçeleme vb.), araştırma yöntem ve teknikleri (araştırma süreçleri, literatür taraması, hipotez/denence, değişken, varsayım, araştırma türleri/modeli, araştırma evreni ve örneklem, veri, veri toplama teknikleri, veri analizi, verilerin düzenlenmesi, anlamlılık testleri, geçerlik ve güvenilirlik; araştırma raporunun hazırlanması, araştırma etiği, bulguların pratikte kullanımı vb.), sosyal hizmette kuramlar (genelci sosyal hizmet yaklaşımı, genel sistemler kuramı, ekolojik perspektif, güçlendirme perspektifi, problem çözme yaklaşımı, çözüm odaklı yaklaşım, sosyal yapılandırmacı kuram, feminist kuram vb.) ile **Sosyal hizmet uygulaması** (mesleki ilişki, planlı değişme süreci, genelci sosyal hizmet müdahalesi, süpervizyon, konsültasyon, havale, ekip çalışması, bilişim teknolojilerini kullanma, kayıt tutma ve arşivleme), Sosyal hizmet ve yöntemleri (aile ve birey odaklı sosyal hizmet, grup odaklı sosyal hizmet, toplum odaklı sosyal hizmet, toplum kalkınması, toplum organizasyonu, vaka yönetimi), sözlü ve sözsüz iletişim (iletişim kanalları, iletişim süreçleri, etkili iletişim kuralları, iletişime etki eden faktörler, iletişimsizlik ve iletişim engelleri, iletişimde etkin dinleme, beden dili ve beden dilinin öğeleri, sosyal mesafe ve iletişim ilişkisi vb.) görüşme ve görüşme teknikleri (görüşme türleri, görüşmede temel tutumlar, görüşmeye hazırlık, görüşmenin aşamaları, görüşme teknikleri vb.), sosyal hizmet etiği ve değerleri (etik kavramı, değer kavramı, etik ikilemler, sosyal hizmetin etik standartları, sosyal hizmetin evrensel değerleri) bilgilerine sahip olunmaktadır.

Lisans programında aynı zamanda belirli beceriler elde edilir. Sosyal hizmet uzmanları bireysel ve toplumsal sorunların kesiştiği tüm alanlarda çalışmakta; bu sorunların çözümü için profesyonel yardıma gereksinim olan her yerde işlev görmektedir. Sosyal hizmet uygulamasının odağı ve kapsamının genişliğine bağlı olarak sosyal hizmet uzmanının sahip olması gereken beceri repertuarı da oldukça geniştir. Müracaatçılarının tümüne yönelik temel (ortak) becerilerin yanısıra müracaatçıların her bir düzeyi için farklı beceriler edinilmesi gerekir.